

BESLUIT VAN GEDEPUTEERDE STATEN VAN UTRECHT

ONDERWERP	DB vergunning stikstof (gebiedsbescherming)	TEAM	Vergunningverlening Natuur en Landschap
DATUM	7 maart 2024	VAN	Servicebureau
ZAAKNUMMER	Z2023-00000448	TELEFOON	030 258 91 11
BRIEFNUMMER	D-PU-2024-00004268	E-MAIL	servicebureau@provincie-utrecht.nl
ONTVANGSTDATUM	6 maart 2023		
BIJLAGE	Bijlage 1: Voorschriften en beperkingen Bijlage 2: AERIUS-berekening beoogde situatie RwgFfA8QGg1E, 22 februari 2024 Bijlage 3: AERIUS-verschilberekening RstTXC73U3tm, 22 februari 2024 Bijlage 4: AERIUS-verschilberekening bijlage randeffecten RstTXC73U3tm Bijlage 5: AERIUS-verschilberekening Rtbgt11Gf8p7, 22 februari 2024 Bijlage 6: AERIUS-verschilberekening bijlage randeffecten Rtbgt11Gf8p7 Bijlage 7: Beoordeling randeffecten aanvraag Wnb Kooijdijk 33 in Westbroek Bijlage 8: Milieutekening beoogde situatie, 9 december 2022 Bijlage 9: Beoordeling percelen t.b.v. beweiden/bemesten		

Op 6 maart 2023 is een aanvraag ingediend voor een vergunning in het kader van artikel 2.7, tweede lid, van de Wet natuurbescherming ten behoeve van de beoogde activiteit van bedrijf V.O.F. Grootendorst gelegen aan de Kooijdijk 33 in Westbroek.

Op 1 januari 2024 zijn de Omgevingswet en de Aanvullingswet natuur Omgevingswet in werking getreden. Als een aanvraag om een natuurvergunning is ingediend vóór het tijdstip van inwerkingtreding van de Omgevingswet blijft op grond van artikel 2.9, eerste lid, aanhef en onder a, van de Aanvullingswet natuur Omgevingswet het recht zoals dat gold onmiddellijk vóór dat tijdstip van toepassing tot het besluit op die aanvraag onherroepelijk wordt.

Dat betekent dat in dit geval de Wet natuurbescherming, het Besluit natuurbescherming en de Regeling natuurbescherming zoals deze golden vóór 1 januari 2024, van toepassing blijven.

1. Besluit

Gelet op het bepaalde in de Wet natuurbescherming, het Besluit natuurbescherming, de Regeling natuurbescherming en de Beleidsregels Salderen 2024 besluiten we de in het kader van artikel 2.7, tweede lid, van de Wet natuurbescherming aangevraagde vergunning voor het exploiteren van een veehouderij, zoals weergegeven in bijlage 2 bij deze beschikking, aan de Kooijdijk 33 in Westbroek te verlenen en de in bijlage 1 bij deze beschikking opgenomen voorschriften en beperkingen aan deze vergunning te verbinden.

Met deze vergunning wordt de verplaatsing van het bedrijf aan de Kerkdijk 164 In Westbroek, gelegen binnen Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen, naar de locatie Kooijdijk 33 in Westbroek mogelijk gemaakt. Dit ten behoeve van de natuurontwikkeling en het herstel van Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen. In de beoogde situatie worden de melkkoeien beweid.

Deze vergunning treedt niet eerder in werking én mag niet eerder worden uitgevoerd dan wanneer de saldogevende activiteiten van de locaties Kerkdijk 164 in Westbroek en Achterweteringseweg 56 in Maartensdijk feitelijk zijn beëindigd, deze vergunning en het intrekingsbesluit ten aanzien van de saldogevende activiteit van de locatie Kerkdijk 164 in Westbroek onherroepelijk zijn geworden en een melding Activiteitenbesluit milieubeheer is gedaan ter beëindiging van de saldogevende activiteit van de locatie Kerkdijk 164 in Westbroek waarin is verzekerd dat deze saldogevende activiteit niet bij een nieuwe melding of vergunningaanvraag als referentie kan dienen.

2. Motivering van het besluit

2.1 Omschrijving van de aanvraag

De aanvraag voor een vergunning op grond van artikel 2.7, tweede lid, van de Wet natuurbescherming is ingediend door V.O.F. Grootendorst. De beoogde activiteit ziet op de locatie plaatselijk bekend als Kooijdijk 33 in Westbroek en bestaat uit de verplaatsing, ten behoeve van de natuurontwikkeling en het herstel van Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen, van het bedrijf aan de Kerkdijk 164 in Westbroek naar de Kooijdijk 33 in Westbroek, een wijziging van dieraantallen en de bouw van een nieuwe stal voor het huisvesten van jongvee. De melkkoeien zullen worden beweid.

2.2 Procedure

De aanvraag wordt behandeld volgens afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (uniforme openbare voorbereidingsprocedure).

Op 6 maart 2023 is de aanvraag ingediend en op 17 mei 2023 is de aanvraag aangevuld.

Het ontwerpbesluit heeft van 27 oktober 2023 tot en met 7 december 2023 ter inzage gelegen en is naast aanvrager, adviseur en mede-belanghebbende toegezonden aan de gemeente De Bilt en de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Gelderland

2.3 Toetsingskader Wet natuurbescherming

Het is op grond van artikel 2.7, tweede lid, van de Wet natuurbescherming verboden om zonder vergunning van Gedeputeerde Staten of in strijd met de voorwaarden van die vergunning, projecten te realiseren die afzonderlijk of in combinatie met andere projecten significante gevolgen kunnen hebben voor een Natura 2000-gebied.

Voor een project als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, van de Wet natuurbescherming maakt de aanvrager van de vergunning een passende beoordeling van de gevolgen voor het Natura 2000-gebied, rekening houdend met de instandhoudingsdoelstellingen voor dat gebied. Gedeputeerde Staten verlenen voor het project alleen een vergunning als uit de passende beoordeling de zekerheid verkregen is dat het project de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zal aantasten.

2.4 Toetsing vergunningsvoorwaarden

De Natura 2000-gebieden die het dichtstbij het bedrijf liggen zijn Oostelijke Vechtplassen en Naardermeer op respectievelijk 2,6 kilometer en 15,4 kilometer. Door deze afstand worden de mogelijke schadelijke effecten op de instandhoudingsdoelstellingen uitsluitend veroorzaakt door stikstofdepositie.

Binnen de Natura 2000-gebieden zijn verschillende habitattypen aanwezig. Voor stikstofgevoelige habitats is een kritische depositiewaarde (hierna: KDW) vastgesteld. Als de ammoniakdepositie boven deze waarde uitkomt, kunnen er soorten verdwijnen die kenmerkend zijn voor deze habitattypen. Mogelijke effecten kunnen optreden op Natura 2000-gebieden waar in deze overbelaste situaties een aanvullende toename van stikstofdepositie optreedt. Voor een omschrijving van de doelen en hun staat van instandhouding wordt verwezen naar Natura2000.nl.

Nu sprake is van een wijziging van de activiteiten kan een depositietoename op stikstofgevoelige habitats per saldo niet op voorhand worden uitgesloten.

Referentiesituatie

Ten behoeve van de activiteit van het bedrijf gelegen aan Kooijdijk 33 in Westbroek is niet eerder een vergunning verleend, dan wel een verklaring van geen bedenkingen afgegeven, op grond van de Wet natuurbescherming.

Om de toename in stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden conform de Wet natuurbescherming te bepalen, wordt de beoogde situatie afgezet tegen de referentiesituatie.

De referentiesituatie is de laagst (vergunde) situatie vanaf de datum waarop de Vogelrichtlijn en/of Habitatrichtlijn van toepassing werd op een Natura 2000-gebied (de referentiedatum).

Dit betekent dat als een bedrijf na de referentiedatum (7 december 2004 voor Habitatrichtlijngebieden, vanaf 10 juni 1994 voor Vogelrichtlijngebieden) een situatie gemeld heeft of een vergunning gekregen heeft voor een situatie waarin de stikstofemissie lager is dan in de situatie op de referentiedatum, dat dan wordt uitgegaan van de situatie met de laagste stikstofemissie. We volgen hierin de uitspraak van 13 november 2013 met zaaknummer 201211640/1/R2 van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Het moet hierbij gaan om een onherroepelijke geldende vergunning of geldende melding op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht onderdeel milieu, de Wet milieubeheer of de Hinderwet, of een activiteit waarvoor geen natuurvergunning nodig was, maar die wel voldoet aan artikel 2.8 van de Wet natuurbescherming of een activiteit die onder artikel 9.4, achtste lid, van de Wet natuurbescherming valt of op de Europese referentiedatum toegestaan was en die sindsdien onafgebroken aanwezig geweest is.

Voor het bedrijf is op 26 juni 2001 een melding in het kader van de Wet milieubeheer gedaan voor het oprichten van een melkrundveehouderij met een emissie van 1.210,3 kg NH₃. Dit is tevens de vigerende melding. Op grond hiervan stellen we vast dat nationale toestemming was verleend ten tijde van de plaatsing als Habitatrichtlijngebied op de lijst van communautair belang.

Het bedrijf heeft een referentiesituatie voor de desbetreffende Habitatrichtlijngebieden. Dit betreft de gebieden: Botshol, Uiterwaarden Lek, Kolland & Overlangbroek en Lingegebied & Diefdijk-Zuid.

Tevens stellen we vast dat er (voor uitsluitend bemesten) een nationale toestemming aanwezig was ten tijde van de aanwijzing van de betrokken gebieden in het kader van de Vogelrichtlijn, zoals hieronder beschreven. Het bedrijf is, ten behoeve van de natuurontwikkeling van het Noorderpark, in 2002 verplaatst van de Achterweteringseweg 56 in Maartensdijk naar de huidige locatie aan de Kooijdijk 33 in Westbroek waar op dat moment alleen nog grasland aanwezig was. Voor de desbetreffende Vogelrichtlijngebieden (zoals aangewezen

vanaf 10 juni 1994) kan alleen een referentiesituatie ontleend worden aan het bemesten op het perceel dat nu de huiskavel is en dat in de beoogde situatie aan het erf is toegevoegd en niet meer wordt bemest. Dit betreft een perceel met een oppervlakte van 1,22 hectare en een bijbehorende emissie van 26,1 kg NH₃.

Ten behoeve van de activiteit van het bedrijf gelegen aan de Kooijdijk 33 in Westbroek is geen vergunning verleend of situatie gemeld waarin de ammoniakemissie lager is dan in de situatie op bovengenoemde referentiedatum.

Voor het bepalen van het effect van de beoogde situatie op de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden wordt de beoogde situatie vergeleken met de referentiesituatie.

Conform de referentiesituatie voor Habitatrichtlijngebieden die aangewezen zijn op 7 december 2004 is er sprake van de veebezetting zoals weergegeven in de in deze beschikking opgenomen tabel 1a, en uitstoot van andere stikstofbronnen zoals weergegeven in de in deze beschikking opgenomen tabel 1b. Daarnaast is conform de referentiesituatie voor Vogelrichtlijngebieden sprake van het bemesten op het perceel dat nu de huiskavel is en dat in de beoogde situatie aan het erf is toegevoegd en niet meer wordt bemest. Dit betreft percelen met een oppervlakte van 1,22 hectare en een bijbehorende emissie van 26,1 kg NH₃.

Tabel 1a - Referentiesituatie dierlijke stikstofbronnen

Stal	Stalsysteem (RAV-code)	Diersoort	Aantal
1	A 1.100	Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar, overige huisvestingssystemen.	98
	PAS 2015.08-01	Beweiden ten minste 720 uur in een kalenderjaar. (-5%)	

Tabel 1b - Referentiesituatie andere stikstofbronnen

Stookinstallaties		Aantal		kg NO _x per jaar		kg NH ₃ per jaar	
CV's		1		3,59		0,47	
Wegverkeer (buitenwegen)		Aantal bewegingen		Frequentie		In file	
Licht verkeer		4		per etmaal		0%	
Middelzwaar vrachtverkeer		2		per etmaal		0%	
Zwaar vrachtverkeer		2		per etmaal		0%	
Mobiele werktuigen	Stage Klasse	SCR	Ad Blue (liter per jaar)	Brandstof	Vermogen (Kw)	Verbruik (liter per jaar)	Draaiuren per jaar
Tractor	Stage-I <=2001	Nee	-	diesel	60 Kw	3.000	700
Overig bronnen binnen de inrichting				Tijd stationair (uren per jaar)		kg NO _x per jaar	
Stationair draaiende en manoeuvrerende voertuigen						g NH ₃ per jaar	
Middelzware utiliteitsvoertuigen (tot 6 liter cilinderinhoud) op diesel				50		6,0	
						44,0	

SCR = Selective Catalytic Reduction: een nabehandeling van rookgassen met behulp van een katalysator

Stikstofbronnen anders dan dieren hebben in het verleden nooit expliciet deel uitgemaakt van vergunningen. Voor zover deze onlosmakelijk verbonden zijn aan de vergunde activiteiten beschouwen we deze stikstofbronnen als impliciet vergund. Daarom hebben we deze in de referentiesituatie meegenomen in de in deze beschikking opgenomen tabel 1b.

Aangevraagde (beoogde) situatie

De in deze beschikking opgenomen tabel 2a en 2b geven de aangevraagde (beoogde) situatie weer. Dit is de situatie zoals beschreven in de aanvraag.

Tabel 2a - Aangevraagde (beoogde) situatie dierlijke stikstofbronnen

Stal	Stalsysteem (RAV-code)	Diersoort	Aantal
1	A 1.100	Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar, overige huisvestingssystemen.	120
	PAS 2015.08-01	Beweiden ten minste 720 uur in een kalenderjaar. (-5%)	
2	A 3.100	Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar, overige huisvestingssystemen.	60
3	B 1.100	Schape ouder dan 2 jaar, inclusief lammeren, overige huisvestingssystemen.	20

Tabel 2b - Aangevraagde (beoogde) situatie andere stikstofbronnen

Stookinstallaties		Aantal		kg NO _x per jaar		kg NH ₃ per jaar	
CV's		1		3,59		0,5	
Wegverkeer (buitenwegen)		Aantal bewegingen		Frequentie		In file	
Licht verkeer		192		per jaar		0%	
Middelzwaar vrachtverkeer		150		per jaar		0%	
Zwaar vrachtverkeer		308		per jaar		0%	
Mobiele werktuigen	Stage Klasse	SCR	Ad Blue (liter per jaar)	Brandstof	Vermogen (Kw)	Verbruik (liter per jaar)	Draaiuren per jaar
2 Tractoren	Stage-II 2002-2005	Nee	-	diesel	90 Kw	1.000	400
2 Tractoren	Stage-I <=2001	Nee	-	Diesel	60 Kw	500	200
Shovel	Stage-IIIA 2006-2010	Nee	-	diesel	40 Kw	250	100
Shovel	Stage-IIIB 2011-2013	Nee	-	diesel	40 Kw	325	150
Overig bronnen binnen de inrichting				Tijd stationair (uren per jaar)		kg NO _x per jaar	g NH ₃ per jaar
Stationair draaiende en manoeuvrerende voertuigen							
Stationair, vrachtwagen laden, lossen				5		14,7	-
Middelzware utiliteitsvoertuigen (tot 6 liter cilinderinhoud) op diesel				35		4,2	-

SCR = Selective Catalytic Reduction: een nabehandeling van rookgassen met behulp van een katalysator

Vergelijking referentiesituatie met aangevraagde (beoogde) situatie

Met het AERIUS Calculator model versie 2023 (14 december 2023) is de stikstofdepositie berekend die gerelateerd is aan de ammoniak- en stikstofemissie in de referentiesituatie (zoals in deze beschikking opgenomen in tabel 1a en 1b) en in de aangevraagde (beoogde) situatie (zoals in deze beschikking opgenomen in tabel 2a en 2b).

Uit de AERIUS-verschilberekening (zie bijlage 3 bij deze beschikking) blijkt dat in de aangevraagde situatie ten opzichte van de referentiesituatie van de Kooijdijk 33 in Westbroek sprake is van een toenemende stikstofdepositie op de stikstofgevoelige habitattypen.

Extern Salderen

Om de effecten van de beoogde activiteiten te mitigeren, wordt gebruik gemaakt van extern salderen. Daartoe wordt saldogevende activiteit benut van de bedrijven op de locatie Kerkdijk 164 in Westbroek en Achterweteringseweg 56 in Maartensdijk.

De aanvraag voor de intrekking van de bestaande natuurvergunning van het bedrijf aan de Kerkdijk 164 in Westbroek wordt ingediend en vervolgens wordt daarop een besluit tot intrekking genomen op het tijdstip dat dit besluit onherroepelijk is. De vergunning aan de Achterweteringseweg 56 in Maartensdijk is al ingetrokken toen het bedrijf in 2002 verplaatst werd naar de Kooijdijk 33 in Westbroek. Deze (bestaande) vergunningen en de aangevraagde natuurvergunning hangen daarmee direct met elkaar samen conform artikel 6, eerste lid, van de Beleidsregels Salderen 2024.

De aangevraagde vergunning treedt niet eerder in werking én mag niet eerder worden uitgevoerd dan wanneer de saldogevende activiteiten van de locaties Kerkdijk 164 in Westbroek en Achterweteringseweg 56 in Maartensdijk feitelijk zijn beëindigd, deze vergunning en het intrekkingbesluit ten aanzien van de saldogevende activiteit van de locatie Kerkdijk 164 in Westbroek onherroepelijk zijn geworden en een melding Activiteitenbesluit milieubeheer is gedaan ter beëindiging van de saldogevende activiteit van de locatie Kerkdijk 164 in Westbroek waarin is verzekerd dat deze saldogevende activiteit niet bij een nieuwe melding of vergunningaanvraag als referentie kan dienen.

Zie in dit verband voorschrift 5 in bijlage 1 bij deze beschikking

Kerkdijk 164 in Westbroek

Voor het bedrijf van de aanvrager aan de Kerkdijk 164 in Westbroek is op 3 augustus 2016 door de provincie Utrecht een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet afgegeven.

Conform deze als referentiesituatie geldende natuurvergunning van 3 augustus 2016 is er sprake van de veebezetting zoals weergegeven in de in deze beschikking opgenomen tabel 3a, en uitstoot van andere stikstofbronnen zoals weergegeven in de in deze beschikking opgenomen tabel 3b.

Tabel 3a - Referentiesituatie dierlijke stikstofbronnen

Stal	Stalsysteem (RAV-code)	Diersoort	Aantal
Rundvee stal	A 1.100	Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar, overige huisvestingssystemen.	72
	PAS 2015.08-01	Beweiden ten minste 720 uur in een kalenderjaar. (-5%)	
	A 3.100	Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar, overige huisvestingssystemen.	15
Jongvee stal	A 1.100	Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar, overige huisvestingssystemen.	2
	PAS 2015.08-01	Beweiden ten minste 720 uur in een kalenderjaar. (-5%)	
	A 3.100	Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar, overige huisvestingssystemen.	36

Tabel 3b - Referentiesituatie andere stikstofbronnen

Wegverkeer (buitenwegen)		Aantal bewegingen		Frequentie		In file	
Licht verkeer		192		per jaar		0%	
Middelzwaar vrachtverkeer		150		per jaar		0%	
Zwaar vrachtverkeer		308		per jaar		0%	
Mobiele werktuigen	Stage Klasse	SCR	Ad Blue (liter per jaar)	Brandstof	Vermogen (Kw)	Verbruik (liter per jaar)	Draaiuren per jaar
Tractor	Stage-II 2002-2005	Nee	-	diesel	75 Kw	2.500	900
Overig bronnen binnen de inrichting Stationair draaiende en manoeuvrerende voertuigen				Tijd stationair (uren per jaar)	kg NO _x per jaar	g NH ₃ per jaar	
Middelzware utiliteitsvoertuigen (tot 6 liter cilinderinhoud) op diesel				56	6,7	49,3	

SCR = Selective Catalytic Reduction: een nabehandeling van rookgassen met behulp van een katalysator

Alle dierverblijven zijn opgericht en daarmee aantoonbaar feitelijk gerealiseerd conform artikel 6, zevende lid, van de Beleidsregels Salderen 2024. In artikel 6, tiende lid, van de Beleidsregels Salderen 2024 is opgenomen dat ten hoogste uitgegaan wordt van de emissie die is toegestaan op grond van (het Besluit emissiearme huisvesting zoals opgegaan in) artikel 4.818, 4.819 en 4.820 van het Besluit activiteiten leefomgeving. Alle dierverblijven voldoen hieraan. De referentiesituatie in de in deze beschikking opgenomen tabel 3a en 3b mag daarom toegepast worden als referentiesituatie voor de locatie Kerkdijk 164 in Westbroek.

De voor de locatie Kerkdijk 164 in Westbroek vergunde referentiesituatie, zoals vermeld in de AERIUS-verschilberekeningen in bijlage 3 en 5 bij deze beschikking, wordt volledig overgedragen middels extern salderen ten behoeve van de locatie Kooijdijk 33 in Westbroek.

Achterweteringseweg 56 in Maartensdijk

Voor de locatie aan de Achterweteringseweg 56 in Maartensdijk is op 26 november 1991 een kennisgeving in het kader van het Besluit melkrundveehouderijen Hinderwet gedaan.

Het bedrijf is, ten behoeve van de natuurontwikkeling van het Noorderpark, in 2002 verplaatst van de Achterweteringseweg 56 in Maartensdijk naar de huidige locatie aan de Kooijdijk 33 in Westbroek waar op dat moment alleen nog grasland aanwezig was.

Conform deze als referentiesituatie geldende kennisgeving in het kader van het Besluit melkrundveehouderijen Hinderwet van 26 november 1991 is er sprake van de veebezetting zoals weergegeven in de in deze beschikking opgenomen tabel 4a.

Tabel 4a - Referentiesituatie dierlijke stikstofbronnen

Stal	Stalsysteem (RAV-code)	Diersoort	Aantal
Ligboxen stal	A 1.100	Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar, overige huisvestingssystemen.	80
	PAS 2015.08-01	Beweiden ten minste 720 uur in een kalenderjaar. (-5%)	
	A 3.100	Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar, overige huisvestingssystemen.	60
Konijnen hok	I 1.100	Konijnen, overige huisvestingssystemen.	23

Andere stikstofbronnen zijn niet in de referentiesituatie opgenomen omdat deze voor de locatie Achterweteringseweg 56 in Maartensdijk niet bekend zijn. Normale agrarische bedrijfsvoering zorgt voor verbrandingsemissies binnen een bedrijf. Hierbij komen stikstofdioxide-emissies vrij. Het betreft reguliere werkzaamheden. Deze werkzaamheden vonden ook al plaats in de referentiesituatie. Bij de beoordeling in deze beschikking van de locatie Achterweteringseweg 56 in Maartensdijk vindt er een overschatting van de effecten van de stikstofdioxide-emissies plaats (een worst case-benadering). De effecten van stikstofdioxide-emissies in de verschilberekening kunnen daarom niet lager zijn dan de werkelijke situatie.

Alle dierverblijven zijn opgericht en daarmee aantoonbaar feitelijk gerealiseerd conform artikel 6, zevende lid, van de Beleidsregels Salderen 2024. In artikel 6, tiende lid, van de Beleidsregels Salderen 2024 is opgenomen dat ten hoogste uitgegaan wordt van de emissie die is toegestaan op grond van (het Besluit emissiearme huisvesting zoals opgegaan in) artikel 4.818, 4.819 en 4.820 van het Besluit activiteiten leefomgeving. Alle dierverblijven voldoen hieraan. De berekende stikstofemissie in de in deze beschikking opgenomen tabel 4a mag daarom toegepast worden als referentiesituatie voor de locatie Achterweteringseweg 56 in Maartensdijk.

De voor de locatie Achterweteringseweg 56 in Maartensdijk vergunde referentiesituatie, zoals vermeld in de AERIUS-verschilberekeningen in bijlage 3 en 5 bij deze beschikking, wordt volledig overgedragen middels extern salderen ten behoeve van de locatie Kooijdijk 33 in Westbroek.

Afromingspercentage

In artikel 6, elfde lid, van de Beleidsregels Salderen 2024 is opgenomen dat in geval van extern salderen bij de verlening van een natuurvergunning maximaal 70% van de N-depositie mag worden benut. Dit gebeurt door voor de salderingssituatie in AERIUS een afromfactor van 0,3 toe te passen.

Op grond van artikel 6, twaalfde lid, kan in afwijking van artikel 6, elfde lid, van de Beleidsregels Salderen 2024 tot 100% van de N-depositie van de saldogevende activiteit bij de verlening van een natuurvergunning betrokken worden, indien het project noodzakelijk is ten behoeve van de realisatie van de doelen in een Natura 2000-gebied.

Omdat de verplaatsing van het bedrijf van de Kerkdijk 164 in Westbroek naar de Kooijdijk 33 in Westbroek noodzakelijk is ten behoeve van de natuurontwikkeling en het herstel van Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen, wordt de maximale benutting verhoogd tot 80% voor de Habitatrichtlijngebieden. Deze verhoging voorkomt een overschrijding van de maximaal te vergunnen depositie met 0,02 mol/ha/jaar ten opzichte van de als referentie dienende situaties, wanneer niet meer dan 70% mag worden benut. Voor de Vogelrichtlijngebieden is wel 70% van de N-depositie gehanteerd.

Afstandsgrens

Op 20 januari 2022 is in AERIUS Calculator een afstandsbegrenzing opgenomen voor stikstofberekeningen. Het gaat hierbij om een afstandsbegrenzing van 25 kilometer per emissiebron en de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft op 5 april 2023 met zaaknummer 201702813/17/R2 uitspraak gedaan dat dit aanvaardbaar is.

Door het instellen van deze afstandsbegrenzing is geconstateerd dat er in de resultaten van AERIUS-berekeningen nabij de 25 kilometer afstand van emissiebronnen een randeffect kan ontstaan. Dit randeffect ontstaat doordat emissiebronnen in de aangevraagde (beoogde) situatie verschoven zijn of andere aangepaste variabelen hebben ten opzichte van de emissiebronnen in de referentiesituatie.

Op 21 juni 2022 is een update van AERIUS Calculator uitgevoerd waardoor de hexagonen (zeshoeken) met een mogelijk randeffect inzichtelijk gemaakt kunnen worden. In AERIUS Calculator worden hexagonen met een mogelijk randeffect gedefinieerd als "...hexagonen waarvan het middelpunt op grotere afstand dan 25 km ligt van tenminste 1 puntbron of (deel van) een vlakbron".

Door de AERIUS-berekeningen uit te voeren met AERIUS Calculator model versie 2023 (14 december 2023) hebben we kunnen vaststellen dat er alleen toenames plaatsvinden op een afstand van 25 kilometer vanaf de emissiebron(nen), en dat deze toenames vallen toe te rekenen aan voorgenoemd randeffect. De bij deze beschikking behorende bijlage 4: AERIUS-verschilberekening bijlage randeffecten kenmerk RTMgxujb1P5Y en bijlage 6: AERIUS-verschilberekening bijlage randeffecten kenmerk RX3RM4T2o4T5, bevatten een export uit AERIUS waarin onderscheid wordt gemaakt tussen hexagonen die wel of niet als randhexagonen zijn geclassificeerd.

Uitgezocht moest worden of deze toenames toe te schrijven zijn aan randeffecten, of dat het gaat om daadwerkelijke depositietoenames.

Om dit mogelijk te maken is gebruik gemaakt van het model Operationele Prioritaire Stoffen model (hierna: OPS). OPS is een rekenprogramma om de verspreiding van verontreinigende stoffen, zoals NH₃ en NO_x, in de lucht te simuleren. Daarnaast berekent het model hoeveel van die stoffen per hectare op bodem of gewas terecht komt (depositie). AERIUS maakt ook gebruik van OPS en de facto is OPS het rekenhart van AERIUS.

In AERIUS is de 25 kilometer afkap ingebouwd maar in de losstaande applicatie van OPS wordt geen gebruik gemaakt van een maximale rekenafstand. Hierdoor kunnen de betreffende hexagonen met een depositietoename uit de AERIUS-berekening op een grotere afstand dan 25 kilometer doorgerekend worden, waar dat in AERIUS Calculator niet mogelijk is.

De betreffende hexagonen met depositietoename liggen op een afstand van maximaal 27,2 kilometer van beide saldogevende activiteiten. Hoewel de berekening van de depositie op een grotere afstand dan 25 kilometer van een emissiebron ligt, de grens waarbuiten de uitkomsten niet helemaal betrouwbaar zijn, geeft de berekening met OPS wel een goed inzicht of de toenames wel of geen echte toenames zijn. AERIUS Calculator zegt immers dat er geen depositie buiten de afstand van 25 kilometer is terwijl deze deposities er in werkelijkheid wel kunnen zijn. Om uit te sluiten of er wel of geen depositie plaatsvindt in dit beperkte gebied van maximaal 2,2 kilometer (de afstand tussen de 25 en 27,2 kilometer van de saldogevende activiteiten), is de data uit OPS naast de data uit AERIUS Calculator gelegd en daaruit blijkt dat er geen toename van depositie plaatsvindt.

In de bij deze beschikking behorende bijlage 7: Beoordeling randeffecten aanvraag Wnb Kooijdijk 33 in Westbroek, is wat dat betreft een extra toelichting opgenomen

Additionaliteit

Uit overweging 13-13.8 van de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 29 mei 2019 met zaaknummer ECLI:NL:RVS:2019:1603 volgt dat een maatregel die als instandhoudings- of passende maatregel kan worden ingezet alleen als mitigerende maatregel in een passende beoordeling kan worden betrokken als, gelet op de staat van instandhouding en de instandhoudingsdoelstelling, het behoud van natuurwaarden is geborgd of in geval een verbeter- of hersteldoelstelling geldt, dat doel ook op andere wijze kan worden gerealiseerd.

Natuurdoelanalyses worden uitgevoerd omdat de Wet stikstofreductie en natuurverbetering voorschrijft dat we de natuur verbeteren en de stikstofdepositie omlaag brengen. Dat gebeurt in het Programma Stikstofreductie en Natuurverbetering. De natuurdoelanalyses horen bij dit programma en geven aan of de vastgestelde maatregelen die genomen worden voor natuurherstel genoeg zijn én of de daling van stikstofdepositie voldoende is om verslechtering tegen te gaan. De natuurdoelanalyses worden door de provincies meegenomen in de gebiedsprogramma's.

De natuurdoelanalyses die door de provincies zijn opgeleverd, worden getoetst door de Ecologische Autoriteit. Deze onafhankelijke organisatie gaat na of de natuurdoelanalyses de juiste informatie bevatten en de juiste beoordeling maken. Het advies van de Ecologische Autoriteit is zwaarwegend en wordt door de opstellers verwerkt.

De locaties waarmee extern gesaldeerd wordt, hebben invloed op de volgende Natura 2000-gebieden:

Gebied	natuurdoelanalyse gemaakt	Maximale depositie Kerkdijk 164	Maximale depositie Achterweteringseweg 56	Gelegen in de provincie(s)
Botshol	Ja	0,04	0,03	Utrecht
Oostelijke Vechtplassen	Ja	52,96	0,91	Noord-Holland /Utrecht
Nieuwkoopse Plassen & De Haeck	Ja	0,03	0,03	Zuid-Holland /Utrecht
Naardermeer	Ja	0,16	0,14	Noord-Holland
Kolland & Overlangbroek	Ja	-	0,02	Utrecht
Zouweboezem	Ja	0,02	0,03	Utrecht
Uiterwaarden Lek	Ja	0,01	0,02	Utrecht
Lingegebied & Diefdijk-Zuid	Ja	-	0,01	Utrecht/Gelderland
Rijntakken	Ja	-	0,01	Utrecht/Gelderland

In de natuurdoelanalyses is de huidige stand van zaken ten aanzien van de doelstellingen voor de desbetreffende Natura 2000-gebieden vastgelegd. Daarbij is onderzocht hoe de natuur ervoor staat, wat de doorwerking van reeds uitgevoerde en geplande maatregelen is op de doelstellingen en of er nog aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn om de doelstellingen te halen. Dit heeft geleid tot een conclusie ten aanzien van het halen van de doelstellingen aangegeven met: "Nee, tenzij er bepaalde maatregelen worden genomen" of "Ja, mits er bepaalde maatregelen worden genomen". Ook zijn er habitattypen waarvan de kwaliteit of oppervlakte goed of onbekend is. Deze zijn aangemerkt als: "Ja" of "Onbekend". In het onderstaande is dit per relevant Natura 2000-gebied weergegeven en uitgewerkt.

Botshol

Het Natura 2000-gebied Botshol maakt deel uit van het Natura 2000-landschap Meren en Moerassen, en is specifiek onderdeel van de grootste categorie laagveengebieden binnen dit landschapstype. Binnen en in de directe omgeving van het Natura 2000-gebied Botshol zijn veel agrarische gronden te vinden met daarbij ook enkele agrarische bedrijven. De stikstofdepositie ligt ver boven de KDW voor enkele habitats en daaraan gekoppelde doelsoorten.

Op 19 april 2023 heeft de provincie Utrecht de natuurdoelanalyse voor Natura 2000-gebied Botshol gepubliceerd en ter beoordeling aangeboden aan de Ecologische Autoriteit.

Instandhoudingsdoel	Conclusie huidige situatie		Hoogste depositie saldeerder (mol)	Stikstof belangrijkste knelpunt?
	Oppervlakte	Kwaliteit		
H3140 - Kranswierwateren	Nee tenzij	Ja mits	-	Nee
H3150 - Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	Nee tenzij	Ja mits	-	Nee
H6430A - Ruigten en zomen (moerasspirea)	Nee tenzij	Ja mits	-	Nee
H6510A - Glanshaver- en vossenstaathooilanden (glanshaver)	Ja	Ja mits	0,03	Nee
H7140B - Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	Ja mits	Ja mits	0,05	Ja (tenzij de N-depositie voldoende verlaagd kan worden en het uitzakken van de gemiddeld laagste grondwaterstand beperkt kan worden)
H7210 - Galigaanmoerassen	Ja	Ja mits	0,06	Nee
H91Do - Hoogveenbossen	Ja	Nee, tenzij	0,07	Nee
H1149 - Kleine modderkruiper	Nee, tenzij	Nee, tenzij	-	Nee
H1318 - Meervleermuis	-	Ja mits	-	Nee

Bron: natuurdoelanalyse Natura 2000, Botshol [83] 26 maart 2023.

Alleen het habitatype H7140B - Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) is met name gevoelig voor stikstofdepositie. De natuurdoelanalyse stelt dat het noodzakelijk is om aanvullende maatregelen te nemen:

- Gezien de uitbreidingsdoelstellingen voor omvang en kwaliteit van dit habitatype;
- Gezien de overschrijding van de KDW van alle veenmosrietlanden in Natura 2000-gebied Botshol.

De Ecologische Autoriteit heeft op 6 februari 2024 advies uitgebracht naar aanleiding van de natuurdoelanalyse voor Natura 2000-gebied Botshol. De Ecologische Autoriteit concludeert op basis van de natuurdoelanalyse dat er al veel maatregelen worden genomen, maar dat deze onvoldoende zijn voor het herstel van de natuur. De Ecologische Autoriteit geeft aan dat stikstofdepositie met name op het habitatype H7140B - Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) een probleem geeft. Aangeraden wordt om de natuurdoelanalyse aan te passen door aan te geven wat naast atmosferische stikstofdepositie de andere stikstofbronnen zijn, hoe deze zich tot elkaar verhouden en zich uiten in vegetatie en waterkwaliteit, en vervolgens welke maatregelen hiertegen worden voorgesteld.

Om verdere achteruitgang van de algehele natuurkwaliteit te beperken adviseert de Ecologische Autoriteit per direct de volgende maatregelen uit te voeren:

- Verlaging van de stikstofdepositie door bronaanpak;
- Voortzetting van het maaibeheer;
- Bescherming van de oevers tegen ganzenvraat om daarmee oevererosie tegen te gaan.

Naast bovengenoemde maatregelen nemen we de generieke maatregelen die door de Rijksoverheid worden opgesteld mee in onze plannen. Deze generieke bronmaatregelen zullen in wettelijke voorschriften vastgelegd moeten worden. Dit is op dit moment nog niet het geval met uitzondering van (het Besluit emissiearme huisvesting zoals opgegaan in) artikel 4.818, 4.819 en 4.820 van het Besluit activiteiten leefomgeving. De

bedrijven waarmee gesaldeerd wordt, gelegen aan de Kerkdijk 164 in Westbroek en Achterweteringseweg 56 in Maartensdijk, voldoen hieraan. De aanvullende maatregelen worden uitgewerkt in de gebiedsprocessen.

Oostelijke Vechtplassen

Het Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen maakt deel uit van het Natura 2000-landschap Meren en Moerassen, en is specifiek onderdeel van de grootste categorie laagveengebieden binnen dit landschapstype. Binnen en in de directe omgeving van het Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen zijn veel agrarische gronden te vinden met daarbij ook veel agrarische bedrijven. De stikstofdepositie ligt ver boven de KDW voor enkele habitats en daaraan gekoppelde doelsoorten.

Op 19 april 2023 heeft de provincie Utrecht de natuurdoelanalyse voor Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen (voor zover dit het Utrechtse deel van de Oostelijke Vechtplassen, het Noorderpark, betreft) gepubliceerd en ter beoordeling aangeboden aan de Ecologische Autoriteit.

Op 31 maart 2023 heeft de provincie Noord-Holland de natuurdoelanalyse voor Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen gepubliceerd en ter beoordeling aangeboden aan de Ecologische Autoriteit.

Instandhoudingsdoel	Conclusie huidige situatie		Hoogste depositie saldeerder (mol)	Stikstof belangrijkste knelpunt?
	Oppervlakte	Kwaliteit		
H3140 - Kranswierwateren	Nee tenzij	Nee tenzij	4,16	Nee
H3150 - Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	Nee tenzij	Nee tenzij	7,88	Nee
H4010B - Vochtige heiden	Nee tenzij	Nee tenzij	0,37	Nee
H6410 - Blauwgraslanden	Ja	Nee tenzij	11,51	Ja (tenzij hydrologische en aanvullende bronmaatregelen getroffen worden, zodat N-depositie de KDW niet overschrijdt)
H6430B - Ruigten en zomen (harig wilgenroosje)	Onbekend	Onbekend	-	Nee
H7140A - Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	Nee tenzij	Nee tenzij	6,06	Nee (want hydrologische maatregelen)
H7140B - Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	Ja	Ja mits	53,50	Ja (tenzij hydrologische en aanvullende bronmaatregelen getroffen worden, zodat N-depositie de KDW niet overschrijdt)
H7210 - Galigaanmoerassen	Nee tenzij	Nee tenzij	4,90	Nee
H91D0 - Hoogveenbossen	Ja	Nee, tenzij	15,27	Nee
H1042 - Gevlekte witsnuitlibel	Nee tenzij	Nee tenzij	-	Nee
H1082 - Gestreepte waterroofkever	Nee tenzij	Nee tenzij	-	Nee
H1134 - Bittervoorn	Ja mits	Nee tenzij	-	Nee
H1145 - Grote modderkruiper	Nee tenzij	Nee tenzij	-	Nee
H1016 - Zeggekorfslak	Onbekend	Onbekend	53,50 (LG05 Grote zeggenmoeras)	Ja (tenzij hydrologische en aanvullende bronmaatregelen getroffen worden, zodat N-depositie de KDW niet overschrijdt)

H1149 - Kleine modderkruiper	Ja mits	Nee tenzij	-	Nee
H1340 - Noordse woelmuis	Nee tenzij	Ja mits	-	Nee
H1903 - Groenknolorchis	Nee tenzij	Ja mits	-	Nee
H4056 - Platte schijfhoren	Onbekend	Nee tenzij	-	Nee
A021 - Roerdomp	Nee tenzij	Nee tenzij	-	Nee
A022 - Woudaap	Nee tenzij	Nee tenzij	-	Nee
A029 - Purperreiger	Ja mits	Ja mits	-	Nee
A119 - Porseleinhoen	Nee tenzij	Nee tenzij	-	Nee
A197 - Zwarte stern	Nee tenzij	Nee tenzij	-	Nee
A229 - IJsvogel	Ja	Ja	-	Nee (n.v.t.)
A292 - Snor	Ja	Ja	-	Nee (n.v.t.)
A295 - Rietzanger	Ja	Ja	-	Nee (n.v.t.)
A017 - Aalsolver	Onbekend	Ja	-	Nee (n.v.t.)
A041 - Kolgans	Ja	Ja	-	Nee (n.v.t.)
A043 - Grauwe gans	Ja	Ja	-	Nee (n.v.t.)
A051 - Krakeend	Ja	Ja	-	Nee (n.v.t.)
A056 - Slobeend	Ja	Ja	-	Nee (n.v.t.)
A059 - Tafeleend	Ja	Ja	-	Nee (n.v.t.)

Bron: natuurdoelanalyse natura 2000, Noorderpark; Oostelijke Vechtplassen [95] 31 maart 2023 en natuurdoelanalyse Oostelijke Vechtplassen [95] 30 maart 2023.

Alleen de habitattypen H6410 - Blauwgraslanden en H7140B - Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) en de habitatrichtlijnsoort H1016 - Zeggekorfslak zijn met name gevoelig voor stikstofdepositie. De natuurdoelanalyses stellen dat het noodzakelijk is om aanvullende maatregelen te nemen:

- Gezien de uitbreidingsdoelstellingen voor omvang en kwaliteit van deze habitattypen;
- Gezien de overschrijding van de KDW van alle blauwgraslanden en veenmosrietlanden in Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen.

Deze aanvullende maatregelen worden in de natuurdoelanalyses hoofdzakelijk gesteld ten aanzien van hydrologische maatregelen, zoals verwerving en natuurinrichting van circa 45 hectare in de zuidwesthoek voor de Natuurnetwerk Nederland opgave binnen de Natura 2000-begrenzing met bijbehorende bemesting en ontwatering, en in veel mindere mate voor stikstof. Het verplaatsen van het bedrijf aan de Kerkdijk 164 in Westbroek, gelegen binnen Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen, naar de locatie Kooijdijk 33 in Westbroek, maakt het nemen van de benodigde hydrologische maatregelen mogelijk.

De hydrologische maatregelen betreffen het aanpassen van het hydrologisch systeem om voldoende aanvoer van basenrijk kwelwater te generen, de P-belasting van het oppervlaktewater omlaag brengen en de voedselrijkdom van de onderwaterbodem omlaag brengen.

De habitattypen die hierdoor een vooruitgang boeken zijn H6410 - Blauwgraslanden, H7140A - Overgangs- en trilvenen (trilvenen) en H7140B - Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden). De soorten die profiteren van deze hydrologische maatregelen zijn H1016 - Zeggekorfslak, H1149 - Kleine modderkruiper, H1903 - Groenknolorchis, A021 - Roerdomp, A022 - Woudaap, A029 - Purperreiger en A119 - Porseleinhoen.

De natuurdoelanalyses geven richting aan de verdere uitwerking van aanvullende maatregelen in de gebiedsprogramma's van de provincies Noord-Holland en Utrecht en maken inzichtelijk dat zowel aanvullende natuurmaatregelen als bronmaatregelen nodig zijn. De bronmaatregelen bestaan uit het omvormen van

landbouwpercelen, waarbij zowel de stikstofemissie verlaagd wordt als het hydrologisch systeem geoptimaliseerd wordt voor de natuurfunctie. De provincies Noord-Holland en Utrecht zetten hier op in.

De concrete bronmaatregelen van de provincie Noord-Holland worden aangegeven in de Strategie Noord-Hollandse aanpak stikstofproblematiek 2021-2022. Omdat deze maatregelen in de Beleidsregel intern en extern salderen van de provincie Noord-Holland vertaald worden, zijn deze maatregelen niet van toepassing op de bedrijven gelegen in de provincie Utrecht waar Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland geen bevoegd gezag is en deze beleidsregels daarom geen directe werking hebben. Er zal verder afstemming met de provincie Noord-Holland plaatsvinden omtrent de uitwerking van hun beleidsregels.

Verder nemen de provincies Noord-Holland en Utrecht de generieke maatregelen die door de Rijksoverheid worden opgesteld mee in hun plannen. Deze generieke bronmaatregelen zullen in wettelijke voorschriften vastgelegd moeten worden. Dit is op dit moment nog niet het geval met uitzondering van (het Besluit emissiearme huisvesting zoals opgegaan in) artikel 4.818, 4.819 en 4.820 van het Besluit activiteiten leefomgeving. De bedrijven waarmee gesaldeerd wordt, gelegen aan de Kerkdijk 164 in Westbroek en Achterweteringseweg 56 in Maartensdijk, voldoen hieraan. De aanvullende maatregelen worden uitgewerkt in de gebiedsprocessen.

Nieuwkoopse Plassen & De Haeck

Binnen en in de directe omgeving van Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck vindt intensief agrarisch gebruik plaats. Dit leidt tot een zodanige stikstofdepositie binnen het Natura 2000-gebied dat veel bodem chemische processen negatief beïnvloed worden (stikstofbeschikbaarheid, verzuring) wat in het verlengde daarvan ten koste gaat van de concurrentiepositie van kenmerkende soorten waardoor deze verdwijnen en noodzakelijke vegetaties, habitattypen en leefgebieden zich niet kunnen ontwikkelen.

Op 10 december 2019 heeft de provincie Zuid-Holland het plan van aanpak 'Naar een gebiedsgerichte aanpak' vastgesteld, waarin staat beschreven welke stappen nodig zijn om te komen tot de gewenste aanpak in het licht van de stikstofproblematiek.

In het plan van aanpak 'Naar een gebiedsgerichte aanpak' wordt aangegeven dat de provincie Zuid-Holland op zoek gaat naar slimme combinaties die de stikstofdepositie omlaag helpen, de kwaliteit van de natuur verbeteren en tegelijk oplossingen bieden voor andere opgaven zoals woningbouw, bereikbaarheid, klimaatadaptatie, bodemdaling en circulaire landbouw. De gebiedsgerichte aanpak wordt gevoed door drie pijlers: een onderzoek naar de natuurdoelen (doelanalyse), een onderzoek naar stikstofbronnen en een inventarisatie van relevante provinciale opgaven en beleidsdoelen.

Daarbij wil de provincie Zuid-Holland de volgende doelen bereiken:

- Concrete bronmaatregelen;
- Waar nodig doelstellingen voor generieke bronmaatregelen;
- Concrete natuurmaatregelen;
- Bijdrage en impact van provinciale opgaven en beleidsdoelen.

Op 16 november 2021 heeft de provincie Zuid-Holland de natuurdoelanalyse voor Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck gepubliceerd en ter beoordeling aangeboden aan de Ecologische Autoriteit.

Instandhoudingsdoel	Conclusie huidige situatie	Hoogste depositie saldeerder (mol)	Stikstof belangrijkste knelpunt?
H3140 - Kranswierwateren	Nee tenzij	0,05	Nee
H3150 - Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	Ja	0,06	Nee
H4010B - Vochtige heiden	Ja	0,05	Nee
H6410 - Blauwgraslanden	Nee tenzij	0,04	Ja (wordt aangepakt via gebiedsgerichte aanpak)
H6430A - Ruigten en zomen (moerasspirea)	Ja	-	Nee
H6430B - Ruigten en zomen (harig wilgenroosje)	Onbekend	-	Nee
H7140A - Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	Nee tenzij	0,04	Ja (wordt aangepakt via gebiedsgerichte aanpak)
H7140B - Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	Nee tenzij	0,06	Ja (wordt aangepakt via gebiedsgerichte aanpak)
H7210 - Galigaanmoerassen	Nee tenzij	0,03	Nee
H91D0 - Hoogveenbossen	Nee tenzij	0,06	Nee
H1016 - Zeggekorfslak	Nee tenzij	0,02 (LG05 Grote zeggenmoeras)	Ja (wordt aangepakt via gebiedsgerichte aanpak)
H1082 - Gestreepte waterroofkever	Ja	-	Nee
H1134 - Bittervoorn	Ja mits	-	Nee
H1149 - Kleine modderkruiper	Ja mits	-	Nee
H1163 - Rivierdonderpad	Ja mits	-	Nee
H1318 - Meervleermuis	Nee tenzij	-	Nee
H1340 - Noordse woelmuis	Nee tenzij	-	Nee
H1903 - Groenknolorchis	Ja mits	0,06 (H7140A en B)	Ja (wordt aangepakt via gebiedsgerichte aanpak)
H4056 - Platte schijfhoren	Ja mits	-	Nee
A021 - Roerdomp	onbekend	-	Nee
A029 - Purperreiger	Ja	-	Nee
A176 - Zwartkopmeeuw	Ja	-	Nee
A197 - Zwarte stern	Nee tenzij	-	Nee
A292 - Snor	Ja	-	Nee
A295 - Rietzanger	Ja	-	Nee
A027 - Grote zilverreiger	-	-	Nee
A041 - Kolgans	Nee tenzij	-	Nee
A050 - Smient	Ja	-	Nee
A051 - Krakeend	Onbekend	-	Nee

Bron: natuurdoelanalyse Natura 2000, 103 Nieuwkoopse Plassen & De Haeck, 16 november 2021.

De habitattypen H6410 - Blauwgraslanden, H7140A Overgangs- en trilvenen (trilvenen) en H7140B - Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) en de habitatrichtlijnsoorten H1016 - Zeggekorfslak en H1903 - Groenknolorchis zijn met name gevoelig voor stikstofdepositie. De natuurdoelanalyse stelt dat het noodzakelijk is om aanvullende maatregelen te nemen:

- De waterkwaliteit te verbeteren (het verwijderen van fosfaat, terugdringen sulfaat en het verbeteren van de (calcium-) buffering);
- De huidige maatregelen gericht op het terugzetten van de successie voort te zetten (plaggen kragges, petgaten graven);
- Lokale maatregelen te treffen zoals baggeren en verbeteren leefgebied (Zwarte stern, Zeggekorfslak);

- Nieuw of optimaal leefgebied te creëren (Noordse woelmuis, Roerdomp, Zwarte stern en Groenknolorchis);
- De stikstofdepositie te verminderen (trilveen, blauwgrasland, veenmosrietland, vochtige heide, galigaanmoeras, Zeggekorfslak, Groenknolorchis).

De Ecologische Autoriteit heeft op 31 maart 2023 definitief advies uitgebracht naar aanleiding van de natuurdoelanalyse voor Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck. Met betrekking tot het stikstofspoor verwijst de Ecologische Autoriteit in haar advies naar de Handreiking natuurdoelanalyse voor het vereiste systeeminzicht. De natuurdoelanalyse geeft nog een beperkt inzicht in 'het stikstofspoor', omdat ervoor gekozen is om dit in het provinciale gebiedsprogramma meer in detail te betrekken. De Ecologische Autoriteit adviseert de informatie voor het provinciale gebiedsprogramma aan te vullen met inzicht in de herkomst van de stikstofbelasting.

Voor overbelaste, stikstofgevoelige habitattypen moet volgens de Ecologische Autoriteit, naast de actuele totale stikstofbelasting ook aangegeven worden wat de bijdrage is van zeer lokale bronnen (binnen bijvoorbeeld 1 kilometer), wat de bijdrage is van regionale bronnen (binnen bijvoorbeeld 3 kilometer) en wat de landelijke achtergronddepositie uit Nederland en het buitenland is. Dit geeft inzicht in de meest effectieve maatregelen om de stikstofdepositie te reduceren.

De provincie Zuid-Holland wil de opgave die in de natuurdoelanalyse gesteld wordt voor habitattypen en habitatrictlijnsoorten samen met het advies van de Ecologische Autoriteit realiseren door met name de aanvullende maatregelen die zijn beschreven in het (concept) 2^e beheerplan Nieuwkoopse Plassen & De Haeck waaronder generieke en concrete bronmaatregelen.

In het Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied (hierna: ZH-PLG) worden de belangen van natuur, water, stikstof en klimaat als randvoorwaarde voor een vitaal platteland samengebracht. Het ZH-PLG is de regionale invulling van het Nationaal Programma Landelijk Gebied (hierna: NPLG).

De provincie Zuid-Holland heeft in haar Beleidsregel salderen opgenomen dat extern salderen niet wordt toegestaan binnen een aangegeven zonering rondom het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck en bij intern salderen wil de provincie Zuid-Holland voorkomen dat er investeringen gedaan worden op plekken waar dit op termijn geen perspectief biedt. Tevens neemt de provincie Zuid-Holland in het Gebiedsplan Stikstof Zuid-Holland 0.1 maatregelen op, die zijn gericht op voeren, beweiden en emissiearme mestaanwending. Deze maatregelen zijn niet van toepassing op projecten in de provincie Utrecht omdat Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland daar geen bevoegd gezag zijn. De provincie Utrecht volgt met betrekking tot het beheerplan Nieuwkoopse Plassen & De Haeck en de uitwerking van de Gebiedsgerichte Aanpak van de provincie Zuid-Holland. Er zal verder afstemming met de provincie Zuid-Holland plaatsvinden omtrent de uitwerking van hun beleidsregels.

Verder neemt de provincie Zuid-Holland de generieke maatregelen die door de Rijksoverheid worden opgesteld mee in hun plannen. Deze generieke bronmaatregelen zullen in wettelijke voorschriften vastgelegd moeten worden. Dit is op dit moment nog niet het geval met uitzondering van (het Besluit emissiearme huisvesting zoals opgegaan in) artikel 4.818, 4.819 en 4.820 van het Besluit activiteiten leefomgeving. De bedrijven waarmee gesaldeerd wordt, gelegen aan Kerkdijk 164 in Westbroek en Achterweteringseweg 56 in Maartensdijk, voldoen hieraan. De aanvullende maatregelen worden uitgewerkt in de gebiedsprocessen.

Naardermeer

Het Natura 2000-gebied Naardermeer is het oudste Nederlandse natuurreservaat, en is een natuurlijk meer dat op de overgang van de hoge zandgronden van het Gooi naar het (veen-) poldergebied van West-Nederland ligt waarin, naast watervegetaties en verlandingszones, natuurlijke broekbossen voorkomen. Het gebied binnen en in de directe omgeving van het Natura 2000-gebied Naardermeer bestaat uit voormalige landbouwpolders, die al gedeeltelijk zijn ingericht als natuur. Een klein deel van de gronden is nog in agrarisch gebruik met daarbij ook enkele agrarische bedrijven. De stikstofdepositie ligt boven de KDW voor enkele habitats en daaraan gekoppelde doelsoorten.

Op 30 maart 2023 heeft de provincie Noord-Holland de natuurdoelanalyse voor Natura 2000-gebied Naardermeer gepubliceerd en ter beoordeling aangeboden aan de Ecologische Autoriteit.

Instandhoudingsdoel	Conclusie huidige situatie		Hoogste depositie saldeerder (mol)	Stikstof belangrijkste knelpunt?
	Oppervlakte	Kwaliteit		
H3130 - Zwakgebufferde vennen	Onbekend	Onbekend	0,19	Ja
H3140 - Kranswierwateren	+	+	0,20	Nee
H3150 - Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	+	+	0,24	Nee
H4010B - Vochtige laagveenheiden	+	=?	0,09	Ja
H6410 - Blauwgraslanden	-	=?	0,19	Ja
H6430A - Ruigten en zomen (moerasspirea)	=	=	-	Nee
H6430B - Ruigten en zomen (harig wilgenroosje)	=	=	-	Nee
H7140A - Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	=	-	0,22	Nee
H7140B - Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	-	-	0,26	Ja
H91Do - Hoogveenbossen	+	+	0,27	Ja

Bron: Natura 2000-beheerplan Naardermeer 2020-2026, 16 september 2020.

	Trend populatie		
H1016 - Zeggekorfslak	=	0,30 (LG05 grote zeggenmoeras)	Ja
H1082 - Gestreepte waterroofkever	Onbekend	-	Nee
H1134 - Bittervoorn	=	-	Nee
H1149 - Kleine modderkruiper	Onbekend	-	Nee
H1903 - Groenknolorchis	+	0,26 (H7140A en B)	Ja
H4056 - Platte schijfhoren	=	-	Nee
A017 - Aalscholver	Lokaal – Regio +	-	Nee
A029 - Purperreiger	+	-	Nee
A197 - Zwarte stern	-	-	Nee
A292 - Snor	-/=	-	Nee
A298 - Grote karekiet	-	-	Nee
A041 - Kolgans	+	-	Nee
A043 - Grauwe gans	+	-	Nee

Bron: Natura 2000-beheerplan Naardermeer 2020-2026, 16 september 2020.

De habitattypen H3130 - Zwakgebufferde vennen, H4010B - Vochtige laagveenheiden, H6410 - Blauwgraslanden, H7140B - Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) en de habitatrictlijnsoorten H1016 - Zeggekorfslak en H1903 - Groenknolorchis zijn met name gevoelig voor stikstofdepositie. De natuurdoelanalyse stelt dat het noodzakelijk is om aanvullende maatregelen te nemen:

- Gezien de uitbreidingsdoelstellingen voor omvang en kwaliteit van deze habitattypen;
- Gezien de overschrijding van de KDW van alle Vochtige laagveenheiden, Blauwgraslanden, Trilvenen, Veenmosrietlanden en Hoogveenbossen in Natura 2000-gebied Naardermeer.

De Noord-Hollandse aanpak van de stikstofproblematiek heeft geleid tot de vaststelling van het achtergronddocument voor de Strategie Noord-Hollandse aanpak stikstofproblematiek 2021-2022 in mei 2021.

De provincie Noord-Holland leunt enerzijds op generieke maatregelen van de landelijke overheid en anderzijds op meer gebied specifieke maatregelen, die ook betrekking hebben op bedrijven met een relatief grote depositie op het nabijgelegen Natura 2000-gebied Naardermeer. Dit gebeurt door bedrijven te verplaatsen naar een andere locatie, extensivering van de veestapel, het stimuleren van innovatieve emissie reducerende systemen en bedrijfsbeëindigingen.

Verder nemen de provincies Noord-Holland en Utrecht de generieke maatregelen die door de Rijksoverheid worden opgesteld mee in hun plannen. Deze generieke bronmaatregelen zullen in wettelijke voorschriften vastgelegd moeten worden. Dit is op dit moment nog niet het geval met uitzondering van (het Besluit emissiearme huisvesting zoals opgegaan in) artikel 4.818, 4.819 en 4.820 van het Besluit activiteiten leefomgeving. De bedrijven waarmee gesaldeerd wordt, gelegen aan de Kerkdijk 164 in Westbroek en Achterweteringseweg 56 in Maartensdijk, voldoen hieraan. De aanvullende maatregelen worden uitgewerkt in de gebiedsprocessen.

Kolland & Overlangbroek

Het Natura 2000-gebied Kolland & Overlangbroek maakt deel uit van het Natura 2000-landschap rivierengebied en is specifiek onderdeel van een kleinschalig cultuurlandschap waar agrarische percelen afgewisseld worden met essenhakhoutbossen. De stikstofdepositie ligt boven de KDW voor het in Natura 2000-gebied Kolland & Overlangbroek aangewezen habitat.

Op 19 april 2023 heeft de provincie Utrecht de natuurdoelanalyse voor Kolland & Overlangbroek gepubliceerd en ter beoordeling aangeboden aan de Ecologische Autoriteit.

Instandhoudingsdoel	Conclusie huidige situatie		Hoogste depositie saldeerder (mol)	Stikstof belangrijkste knelpunt
	Oppervlakte	Kwaliteit		
H91Eo_C - Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	Nee tenzij	Nee tenzij	0,02	Nee (hydrologische en beheersmaatregelen)

Bron: natuurdoelanalyse natura 2000, Kolland & Overlangbroek [81] 31 maart 2023.

Essenhakhoutbossen komen voor op plaatsen met een hoge grondwaterstand met een sterk bufferend vermogen (een stabiele zuurgraad). Habitatype H91EoC - Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen) is het enige habitatype waarvoor Natura 2000-gebied Kolland & Overlangbroek is aangewezen. Voor dit habitatype was op slechts 0,97 hectare sprake van een overschrijding van de KDW (1.857 mol/ha/jaar) in

2020 op hexagoon 4207091 en nadert momenteel 0,10 hectare een overschrijding van de KDW. De berekende overschrijding van de KDW in 2030 lijkt geheel teruggedrongen in areaal en depositie (bron: AERIUS Connect).

Alleen het habitatype H7140B - Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden) is met name gevoelig voor stikstofdepositie. De natuurdoelanalyse stelt dat het noodzakelijk is om aanvullende maatregelen te nemen;

- Gezien de uitbreidingsdoelstellingen voor omvang en kwaliteit van dit habitatype;
- Gezien de overschrijding van de KDW van alle veenmosrietlanden in Natura 2000-gebied Kolland & Overlangbroek in 2030.

De Ecologische Autoriteit heeft op 25 juli 2023 definitief advies uitgebracht naar aanleiding van de natuurdoelanalyse voor Natura 2000-gebied Kolland & Overlangbroek. De Ecologische Autoriteit concludeert op basis van de natuurdoelanalyse dat verslechtering van Natura 2000-gebied Kolland & Overlangbroek is opgetreden. Het is vrijwel zeker dat de instandhoudingsdoelen ten aanzien van het subtype H91Eo_C ook met aanvullende maatregelen voorlopig niet worden gehaald. Dit heeft te maken met de aard en de ernst van de heersende essentaksterfte. Om verdere achteruitgang van algehele natuurkwaliteit te beperken adviseert de Ecologische Autoriteit per direct de volgende maatregelen uit te voeren:

- Hydrologisch systeem op orde brengen door uitvoeren van de aanvullende maatregelen zoals opgenomen in de natuurdoelanalyse en de rol van de belendende landbouwpercelen in het eco-hydrologisch functioneren in kaart brengen;
- De huidige bodemkwaliteit en bodemleven in beeld brengen en geschikte maatregelen hier aan koppelen;
- Maak een "pas op de plaats" met betrekking tot het uitvoeren van het huidige beheer gericht op het behoud van essen;
- De natuurdoelanalyse aan te vullen met bovenstaande punten en te verbeteren zoals het robuuster maken van de natuur door areaalvergroting en verbindingen met andere natuur, en het opstellen van een kennisprogramma.

Verder constateert de Ecologische Autoriteit dat de algehele abiotische conditie van het gebied op dit moment slecht is en dat het huidige beheer, vanwege de focus op de stervende essen, niet leidt tot verbetering. Verder is de stikstofdepositie te hoog voor de aanwezige natuur. Dit is in het Natura 2000-gebied Kolland & Overlangbroek te zien door onder andere verzuivering met een invasieve bramensoort. Totdat de stikstofdepositie verlaagd wordt (bijvoorbeeld door depositie vanuit omliggende bronnen zoals landbouw te beperken), blijven de negatieve effecten toenemen en zal de natuur nog verder verslechteren.

Naast bovengenoemde maatregelen nemen we de generieke maatregelen die door de Rijksoverheid worden opgesteld mee in onze plannen. Deze generieke bronmaatregelen zullen in wettelijke voorschriften vastgelegd moeten worden. Dit is op dit moment nog niet het geval met uitzondering van (het Besluit emissiearme huisvesting zoals opgegaan in) artikel 4.818, 4.819 en 4.820 van het Besluit activiteiten leefomgeving. De bedrijven waarmee gesaldeer wordt, gelegen aan de Kerkdijk 164 in Westbroek en Achterweteringseweg 56 in Maartensdijk, voldoen hieraan. De aanvullende maatregelen worden uitgewerkt in de gebiedsprocessen.

Zouweboezem

Het Natura 2000-gebied Zouweboezem maakt deel uit van het Natura 2000-rivierenlandschap en is in de 14^e eeuw gegraven als een opvangplek van overtollig water uit omliggende polders. Het gebied bestaat uit open water, riet- en zeggemoerassen, wilgengrienden en elzenbroekbos. Binnen en in de directe omgeving van Natura 2000-gebied Zouweboezem zijn veel agrarische gronden te vinden met de daarbij behorende agrarische

bedrijven en lintbebouwing. De stikstofdepositie ligt ver boven de KDW voor enkele habitats en daaraan gekoppelde doelsoorten.

Op 19 april 2023 heeft de provincie Utrecht de natuurdoelanalyse voor Natura 2000-gebied Zouweboezem gepubliceerd en aangeboden aan de Ecologische Autoriteit.

Instandhoudingsdoel	Conclusie huidige situatie		Hoogste depositie saldeerders (mol)	Stikstof belangrijkste knelpunt
	Oppervlakte	Kwaliteit		
H3150 - Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	Nee tenzij	Nee tenzij	-	Nee
H6410 - Blauwgraslanden	Nee tenzij	Ja mits	0,02	Ja (tenzij hydrologische en aanvullende bronmaatregelen getroffen worden, zodat N-depositie de KDW niet overschrijdt)
H6430A - Ruigten en zomen (moerasspirea)	Nee tenzij	Nee tenzij	-	Nee
H7140A - Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	Nee tenzij	Nee tenzij	-	Nee (hydrologische maatregelen)
H91Eo A/C - Vochtige alluviale bossen (zachtouthoobossen/ beekbegeleidende bossen)	Nee tenzij	Nee tenzij	0,05	Ja (tenzij hydrologische en aanvullende bronmaatregelen getroffen worden, zodat N-depositie de KDW niet overschrijdt)
H1134 - Bittervoorn	Nee tenzij	Ja mits	-	Nee
H1145 - Grote modderkruiper	Nee tenzij	Nee tenzij	-	Nee
H1149 - Kleine modderkruiper	Nee tenzij	Ja mits	-	Nee
H1166 - Kamsalamander	Nee tenzij	Nee tenzij	-	Nee
H4056 - Platte schijfhoren	Nee tenzij	Ja mits	-	Nee
A029 - Purperreiger	Nee tenzij	Nee tenzij	-	Nee
A119 - Porseleinhoen	Nee tenzij	Nee tenzij	-	Nee
A197 - Zwarte stern	Nee tenzij	Nee tenzij	-	Nee
A051 - Krakeend	Ja	Ja	-	Nee (n.v.t.)

Bron: natuurdoelanalyse natura 2000, 105 Zouweboezem, 31 maart 2023.

Alleen de habitattypen H6410 - Blauwgraslanden en H91Eo A/C - Vochtige alluviale bossen (zachtouthoobossen/ beekbegeleidende bossen) zijn met name gevoelig voor stikstofdepositie. De natuurdoelanalyses stellen dat het noodzakelijk is om aanvullende maatregelen te nemen:

- Gezien de uitbreidingsdoelstellingen voor omvang en kwaliteit van deze habitattypen;
- Gezien de overschrijding van de KDW van alle blauwgraslanden en veenmosrietlanden in Natura 2000-gebied Zouweboezem

De Ecologische Autoriteit heeft op 31 augustus 2023 definitief advies uitgebracht naar aanleiding van de natuurdoelanalyse voor Natura 2000-gebied Zouweboezem. De Ecologische Autoriteit concludeert op basis van de natuurdoelanalyse dat het NDA stelt dat stikstof een probleem voor het gebied vormt en adviseert om dit beter te onderbouwen. De natuurdoelanalyse gaat onvoldoende in op de langdurige overbelasting met stikstof.

Om verdere achteruitgang van algehele natuurkwaliteit te beperken adviseert de Ecologische Autoriteit per direct de volgende aanvullende maatregelen uit te voeren:

- Passend waterpeil. Onderzoek doen naar een voor de waterafhankelijke beschermde natuur in Zouweboezem passend waterpeil en onderzoek te doen naar vermindering van de wegzijging door een aangepast peilbeheer in de omgeving Zouweboezem;
- Verbindingen met omgeving concreet maken. Onderzoek te doen naar en/of het verder invullen van het versterken van de verbinding van het gebied met omliggende natuur zoals het Natuurnetwerk Nederland inclusief inrichting daarvan;
- Plan met particuliere beheerders. Een plan maken voor en samen met particuliere beheerders in het gebied, om zo ook de druk van het gebruik voor recreatie of intensief agrarisch gebruik binnen de begrenzing te verminderen, en tegelijkertijd het beheer te optimaliseren met de gebiedskennis van deze particuliere beheerders.

De aanvullende maatregelen met betrekking tot het terugbrengen van de ganzenpopulatie in het gebied die een groot gedeelte van de vermesting voor hun deel nemen, de vispassages voor de grote modderkruiper en bittervoorn en het cyclisch boezembeheer worden door de Ecologische Autoriteit onderschreven.

We hebben nog geen aanvullende maatregelen vastgesteld en nemen de generieke maatregelen die door de Rijksoverheid worden opgesteld mee in onze plannen. Deze generieke bronmaatregelen zullen in wettelijke voorschriften vastgelegd moeten worden. Dit is op dit moment nog niet het geval met uitzondering van (het Besluit emissiearme huisvesting zoals opgegaan in) artikel 4.818, 4.819 en 4.820 van het Besluit activiteiten leefomgeving. De bedrijven waarmee gesaldeerd wordt, gelegen aan de Kerkdijk 164 in Westbroek en Achterweteringseweg 56 in Maartensdijk in Westbroek, voldoen hieraan. De aanvullende maatregelen worden uitgewerkt in de gebiedsprocessen.

Uiterwaarden Lek

Het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Lek maakt deel uit van het Natura 2000 rivierenlandschap en bestaat uit vijf los van elkaar liggende terreinen in de uiterwaarden te weten; de Horde, Achthovense Uiterwaarden, Koekoekswaard, de Bol en Willige Langerak. Het gebied kenmerkt zich door de samenhang met rivierenlandschap. Binnen en in de directe omgeving van Natura 2000-gebied Uiterwaarden Lek zijn veel agrarische gronden te vinden met de daarbij enkele agrarische bedrijven en lintbebouwing langs de rand van het gebied. De stikstofdepositie ligt ver boven de KDW voor enkele habitats en daaraan gekoppelde doelsoorten.

Op 19 april 2023 heeft de provincie Utrecht de natuurdoelanalyse voor Natura 2000-gebied Uiterwaarden Lek gepubliceerd en aangeboden aan de Ecologische Autoriteit

Instandhoudingsdoel	Conclusie huidige situatie		Hoogste depositie saldeers (mol)	Stikstof belangrijkste knelpunt
	Oppervlakte	Kwaliteit		
H3270 - Slikkige rivieroever	Nee tenzij	Nee tenzij	-	Nee
H6120 - Stroomdalgraslanden	Nee tenzij	Nee tenzij	0,03	Ja (tenzij beëindiging maasteelt en bemesting percelen en aan- vullende bronmaat-regelen getroffen worden, zodat N-depositie de KDW niet overschrijdt)
H6510A - Glanshaver- en vossenstaart-hooilanden (glanshaver)	Ja mits	Ja mits	0,03	Ja (tenzij aanvullende bronmaatregelen getroffen worden, zodat N-depositie de KDW niet overschrijdt)
H91EoA - Vochtige alluviale bossen (zachthoutoobossen)	Nee tenzij	Nee tenzij	-	Nee (hydrologische maatregelen)
H1166 - Kamsalamander	Nee tenzij	Nee tenzij	-	Nee

Bron: natuurdoelanalyse natura 2000, 82 Uiterwaarden Lek, 31 maart 2023.

Alleen de habitattypen H6120 - Stroomdalgraslanden en H6510A - Glanshaver- en vossenstaart-hooilanden (glanshaver) zijn met name gevoelig voor stikstofdepositie. De natuurdoelanalyse stelt dat het noodzakelijk is om aanvullende maatregelen te nemen;

- Gezien de uitbreidingsdoelstellingen voor omvang en kwaliteit van dit habitatype;
- Gezien de overschrijding van de KDW van alle veenmosrietlanden in Natura 2000-gebied Uiterwaarden Lek in 2030.

De Ecologische Autoriteit heeft op 31 augustus 2023 definitief advies uitgebracht naar aanleiding van de natuurdoelanalyse voor Natura 2000-gebied Uiterwaarden Lek. De Ecologische Autoriteit concludeert op basis van de natuurdoelanalyse dat daarin niet de huidige, formele doelen worden gebruikt en ten onrechte wordt uitgegaan van volledige uitvoering van toekomstige stikstofmaatregelen. Hierdoor is de effectiviteit van maatregelen uit de natuurdoelanalyse niet goed te beoordelen. Verder adviseert de Ecologische Autoriteit om meer inzicht te geven in de verdroging en de rivierdynamiek. Een overzicht van drukfactoren, zoals de invloed van stikstof, en de effectiviteit van de getroffen maatregelen die zijn beschreven moeten beter onderbouwd worden. Om verdere achteruitgang van algehele natuurkwaliteit te beperken adviseert de Ecologische Autoriteit per direct de volgende aanvullende maatregelen uit te voeren:

- De aanvullende maatregelen kunnen bestaan uit het aanleggen van ondiepe buitendijkse voorplantingswateren voor de kamsalamander en het ontwikkelen van (ondersteunende) habitats binnen de begrenzing. Geadviseerd wordt om naast lokale begrazing door konijnen te onderzoeken innovatieve technieken te ontwikkelen voor versterking van natuurkwaliteit in het rivierbeheer en het afbouwen van grondwaterwinningen;
- Verbindingen met omgeving concreet maken. Onderzoek te doen naar en/of het verder invullen van het versterken van de verbinding van het gebied met omliggende natuur zoals het Natuurnetwerk Nederland inclusief inrichting daarvan;
- Plan met particuliere beheerders. Een plan maken voor en samen met particuliere beheerders in het gebied, om zo ook de druk van het gebruik voor recreatie of intensief agrarisch gebruik binnen de begrenzing te verminderen, en tegelijkertijd het beheer te optimaliseren met de gebiedskennis van deze particuliere beheerders.

De aanvullende maatregelen met betrekking tot meer buitendijkse voorplantingswateren voor de kamsalamander, optimalisering graslandbeheer en ecologisch maaibeheer worden door de Ecologische Autoriteit onderschreven

De aanvullende maatregelen die uitgevoerd moeten worden om de doelstellingen te kunnen realiseren richten zich met name op de aanleggen van ondiepe buitendijkse voorplantingswateren voor de kamsalamander, het ontwikkelen van innovatieve technieken voor versterking van de natuurkwaliteit in het rivierbeheer en het afbouwen van grondwaterwinningen. Ook moet de stikstofdepositie verder in beeld worden gebracht. Het positieve beeld dat in de natuurdoelanalyse geschetst wordt strookt niet met de conclusie die de natuurdoelanalyse beschrijft. De natuurdoelanalyse beschrijft een groot aantal goede maatregelen alleen het geschatte effect per maatregel is niet gespecificeerd. We zijn nu aan zet om aan te geven:

- Welke maatregelen relatief de meeste ecologische winst opleveren;
- Welke maatregelen nodig zijn om de huidige formele doelen te halen;
- Welke maatregelen nodig zijn om de extra theoretische landelijke doelen te halen.

We hebben nog geen aanvullende maatregelen vastgesteld en nemen de generieke maatregelen die door de Rijksoverheid worden opgesteld mee in onze plannen. Deze generieke bronmaatregelen zullen in wettelijke voorschriften vastgelegd moeten worden. Dit is op dit moment nog niet het geval met uitzondering van (het Besluit emissiearme huisvesting zoals opgegaan in) artikel 4.818, 4.819 en 4.820 van het Besluit activiteiten leefomgeving. De bedrijven waarmee gesaldeerd wordt, gelegen aan de Kerkdijk 164 in Westbroek en Achterweteringseweg 56 in Maartensdijk, voldoen hieraan. De aanvullende maatregelen worden uitgewerkt in de gebiedsprocessen.

Lingegebied & Diefdijk-Zuid

Het Natura 2000 gebied Lingegebied & Diefdijk-Zuid omvat de oeverlanden van de rivier de Linge, die een smal stroomgebied heeft dat tussen Rijn en Waal ligt ingekneld. Door zijn omvang, schaal en dynamiek heeft de Linge een bijzondere positie in het Nederlandse rivierenlandschap. Het landschap is minder dynamisch dan dat van de Rijntakken, maar heeft in veel opzichten toch het karakter van een rivierenlandschap met daarbij behorende landschapselementen, begroeiingen en soorten. Het gebied kenmerkt zich door de samenhang met rivierenlandschap.

Binnen en in de directe omgeving van Natura 2000-gebied Lingegebied & Diefdijk-Zuid zijn veel agrarische gronden te vinden, maar ook stedelijk gebied en agrarische bedrijven. De stikstofdepositie ligt ver boven de KDW voor enkele habitats en daaraan gekoppelde doelsoorten.

Op 26 mei 2023 heeft de provincie Gelderland de natuurdoelanalyse voor Lingegebied & Diefdijk-Zuid gepubliceerd en aangeboden aan de Ecologische Autoriteit.

Instandhoudingsdoel	Conclusie huidige situatie		Hoogste depositie saldeers (mol)	Stikstof belangrijkste knelpunt
	Oppervlakte	Kwaliteit		
H6510A - Glanshaver- en vossenstaart-hooilanden (glanshaver)	Ja mits	onbekend	0,03	Nee
H6510B - Glanshaver- en vossenstaart-hooilanden (grote vossenstaart)	Nee tenzij	onbekend	0,03	Nee
H7230 – Kalkmoerassen	Ja mits	Ja mits	0,03	Ja (tenzij aanvullende waterhuishouding op orde is en aanvullende bronmaatregelen getroffen worden, zodat N-depositie de KDW niet overschrijd)
H91EoB - Vochtige alluviale bossen (essen-iepenbossen)	Ja mits	Ja mits	0,03	Ja (tenzij hydrologische en beheermaatregelen getroffen worden)
H91EoC - Vochtige alluviale bossen (Beekbegeleidende bossen)	Nee tenzij	Nee tenzij	0,03	Nee
H1134 - Bittervoorn	Ja	Ja	-	Nee
H1145 - Grote modderkruiper	Nee tenzij	Nee tenzij	-	Nee
H1149 - Kleine modderkruiper	Ja mits	Ja mits	-	Nee
H1166 - Kamsalamander	Nee tenzij	Nee tenzij	-	Nee
H1137 - Bever	Ja mits	Nee tenzij	-	Nee

Bron: natuurdoelanalyse natura 2000, 70 Lingegebied & Diefdijk-Zuid, 26 mei 2023.

Voor de vijf habitattypen luidt het eindoordeel 'Ja' of 'Ja, mits'. Voor alle habitattypen is behoud geborgd, gezien de stabiele of positieve trends, in combinatie met systeemherstel en daling van de stikstofdepositie, waardoor er bijna geen overschrijding meer is in 2030. Voor Kalkmoerassen (H7230) is echter nog sprake van een overschrijding. En het is onzeker of geborgde herstelmaatregelen zullen leiden tot (geringe) uitbreiding en verdere kwaliteitsverbetering van het habitatype. Voor Vochtige alluviale bossen (essen en iepenbossen H91EoB) is geen sprake meer van overschrijding, maar is het onzeker of voldoende maatregelen mogelijk zijn om de negatieve trend in de kwaliteit om te buigen tot een situatie waarin sprake is van verdere kwaliteitsverbetering.

Er zijn nog geen aanvullende maatregelen vastgesteld en de generieke maatregelen die door de Rijksoverheid worden opgesteld worden meegenomen in de plannen. Deze generieke bronmaatregelen zullen in wettelijke voorschriften vastgelegd moeten worden. Dit is op dit moment nog niet het geval met uitzondering van (het Besluit emissiearme huisvesting zoals opgegaan in) artikel 4.818, 4.819 en 4.820 van het Besluit activiteiten leefomgeving. De bedrijven waarmee gesaldeerd wordt, gelegen aan de Kerkdijk 164 in Westbroek en Achterweteringseweg 56 in Maartensdijk, voldoen hieraan. De aanvullende maatregelen worden uitgewerkt in de gebiedsprocessen

Rijntakken

Het Natura 2000-gebied Rijntakken ligt in de provincies Gelderland, Overijssel en Utrecht. Het bestaat uit de uiterwaarden van grote delen van de Waal, Nederrijn en IJssel. Het Natura 2000-gebied Rijntakken is circa 23.000 hectare groot. De uiterwaarden van de Nederrijn liggen in de provincie Utrecht. Dit deelgebied strekt zich uit van onderaan de stuwwal in Rhenen tot aan de monding van de Kromme Rijn bij Wijk bij Duurstede. Het

open landschap dicht bij het water, in combinatie met kleinschalige landschapselementen zoals meidoornhagen en ooibosjes, trekt veel verschillende vogelsoorten aan. Door zijn omvang en dynamiek heeft Natura 2000-gebied Rijntakken een bijzondere positie in het Nederlandse rivierenlandschap. Het is een dynamisch landschap met daarbij behorende landschapselementen, begroeiingen en soorten. Binnen en in de directe omgeving van Natura 2000-gebied Rijntakken zijn veel agrarische gronden en agrarische bedrijven te vinden. De stikstofdepositie ligt ver boven de KDW voor enkele habitats en daaraan gekoppelde doelsoorten.

Op 26 mei 2023 heeft de provincie Gelderland de natuurdoelanalyse voor Natura 2000-gebied Rijntakken gepubliceerd en ter beoordeling aangeboden aan de Ecologische Autoriteit.

Instandhoudingsdoel	Conclusie huidige situatie		Hoogste depositie saldeerders (mol)	Stikstof belangrijkste knelpunt
	Oppervlakte	Kwaliteit		
H6120 - Stroomdalgraslanden	Ja mits	Ja mits	0,01	Nee
H6510A - Glanshaver- en vossenstaart-hooilanden (glanshaver)	Ja mits	onbekend	0,01	Nee
H9120 - Beuken en eikenbossen met hulst	Nee tenzij	Nee tenzij	0,01	Ja (tenzij aanvullende waterhuishouding op orde is en aan- vullende bronmaat-regelen getroffen worden, zodat N-depositie de KDW niet overschrijd)
H91EoB - Vochtige alluviale bossen (essen-iepenbossen)	Ja mits	Ja mits	0,01	Ja (tenzij hydrologische- en beheermaatregelen getroffen worden)
H91EoC - Vochtige alluviale bossen (Beekbegeleidende bossen)	Ja mits	Ja mits	0,01	Nee
H91Fo - Droge hardhoutooibossen			-	
A122 - Kwartelkoning	Ja mits	Ja mits	-	Nee
A153 - Watersnip	Ja mits	Ja	-	Nee

Bron: natuurdoelanalyse natura 2000, 38 Rijntakken, 28 mei.

De Ecologische Autoriteit heeft op 29 januari 2024 advies uitgebracht naar aanleiding van de natuurdoelanalyse voor Natura 2000-gebied Rijntakken. De Ecologische Autoriteit concludeert op basis van de natuurdoelanalyse dat grootschalige natuurherstelprojecten in het rivierengebied lokaal al veel hebben opgeleverd. De Ecologische Autoriteit geeft aan dat de natuurdoelanalyse alleen ingaat op stikstofgevoelige natuur en niet op verschillen tussen locaties of deelgebieden.

Ook ziet de Ecologische Autoriteit dat de stikstofgevoelige leefgebieden van kwartelkoning en watersnip, evenals de stikstofgevoelige beschermde bossen en beschermde graslanden, zijn verslechterd en verdere verslechtering niet kan worden uitgesloten. De eindconclusie ten aanzien van kwartelkoning, watersnip en habitattype H91EoB - Vochtige alluviale bossen (essen-iepenbossen) moet daarom "Nee tenzij" zijn.

De ecologische autoriteit is het niet eens met de uitkomst van de natuurdoelanalyse dat voor alle habitattypen behoud geborgd is. Niet alleen voor habitattype H9120 - Beuken en eikenbossen met hulst is er sprake van een te hoge stikstofdepositie, maar ook voor habitattype H91EoB - Vochtige alluviale bossen (essen-iepenbossen). Er is weinig bekend over de huidige staat van instandhouding en of er knelpunten zijn voor het behalen van de

instandhoudingsdoelstellingen.

Om verdere achteruitgang van algehele natuurkwaliteit te beperken en een goed inzicht in het effect van maatregelen te krijgen adviseert de Ecologische Autoriteit voor overbelaste, stikstofgevoelige habitattypen, naast de actuele totale stikstofbelasting ook in beeld te brengen wat de bijdrage is van zeer lokale bronnen (binnen bijvoorbeeld 1 kilometer), wat de bijdrage is van regionale bronnen (binnen 3 kilometer) en wat de landelijke achtergronddepositie uit Nederland en het buitenland is.

De volgende maatregelen worden al uitgevoerd:

- De verduurzaming van de binnenvaart waarmee een reductie optreedt in stikstofdepositie van 5-25 mol/ha/jaar;
- De totale depositiereductie die gerealiseerd wordt door de combinatie van de al getroffen maatregelen in combinatie met de autonome ontwikkeling zorgen ervoor dat binnen enkele jaren het grootste deel van de stikstofgevoelige habitattypen onder de KDW komen.

Er zijn nog geen aanvullende maatregelen vastgesteld en de generieke maatregelen die door de Rijksoverheid worden opgesteld worden meegenomen in de plannen. Deze generieke bronmaatregelen zullen in wettelijke voorschriften vastgelegd moeten worden. Dit is op dit moment nog niet het geval met uitzondering van (het Besluit emissiearme huisvesting zoals opgegaan in) artikel 4.818, 4.819 en 4.820 van het Besluit activiteiten leefomgeving. De bedrijven waarmee gesaldeerd wordt, gelegen aan de Kerkdijk 164 in Westbroek en Achterweteringseweg 56 in Maartensdijk, voldoen hieraan. De aanvullende maatregelen worden uitgewerkt in de gebiedsprocessen

Algemeen

Op 1 juli 2021 is de Wet stikstofreductie en natuurverbetering in werking is getreden. Sindsdien bevat de Wnb duidelijke doelstellingen: in 2025 moet ten minste 40% van het totaal aantal hectares stikstofgevoelige habitats in Natura 2000-gebieden onder de kritische depositiewaarde zitten, in 2030 tenminste 50% en in 2035 ten minste 74%. Dit zijn harde resultaatsverplichtingen in welk verband wordt verwezen naar artikel 1.12a van de Wet natuurbescherming. Daarbij is het einddoel dat de instandhoudingsdoelstellingen van de stikstofgevoelige natuurwaarden worden behaald. Daarom ziet het Programma stikstofreductie en natuurverbetering op maatregelen voor het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen van de stikstofgevoelige habitats, in welk verband wordt verwezen naar artikel 1.12b van de Wet natuurbescherming.

Voor het bereiken van de reductiedoelstelling in 2030 is op 24 april 2020 een structureel maatregelenpakket vastgesteld, voor een totaalbedrag van ruim € 5 miljard. Dit maatregelenpakket komt terecht in het Programma stikstofreductie en natuurverbetering. Deze maatregelen zorgen voor een stikstofdepositiereductie binnen de bandbreedte van 103-180 mol/ha/jaar in 2030. Met het Programma stikstofreductie en natuurverbetering kan de resultaatsverplichting van 50% in 2030 worden behaald.

De maatregelen zijn deels al in uitvoering. Zo zijn er regelingen opengesteld om bedrijven die voor (veel) stikstofdepositie zorgen aan te kopen. Deze regelingen worden in samenwerking met de provinciale bevoegde gezagen uitgevoerd en zorgen ook in de relevante Natura 2000-gebieden voor de nodige depositiedaling. Ook in de provincie Utrecht zijn er veehouderijen die geïnteresseerd zijn in vrijwillige opkoop door de overheid.

Eind juni 2023 is het voorontwerp van het gebiedsprogramma Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied (ZH PLG) vrijgegeven voor toetsing door het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). Op 29 juni

2023 heeft de provincie Noord-Holland het provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG) 'Buitengewoon Noord-Holland!' en eerste Maatregelpakketten bij het ministerie van LNV aangeleverd. Begin juli 2023 heeft de provincie Utrecht het Provinciaal Gebiedsprogramma opgeleverd: het Utrechts Programma Landelijk Gebied (UPLG). Deze programma's brengen de opgaven op het gebied van stikstof, natuur, water, klimaat en bodem samen en zorgt voor een gecombineerde aanpak voor een vitaal landelijk gebied.

Conclusie additionaliteit

Met de verplaatsing van het binnen Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen gelegen bedrijf aan de Kerkdijk 164 in Westbroek, wordt het mogelijk om hydrologische maatregelen (zoals het aanpassen van het hydrologisch systeem om voldoende aanvoer van baserijk kwelwater te generen en het omlaag brengen van de P-belasting van het oppervlaktewater en de voedselrijkdom van de onderwaterbodem) te nemen ten behoeve van de doelstellingen in Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen.

De habitattypen die door deze aanpassing een vooruitgang boeken zijn H6410 - Blauwgraslanden, H7140A - Overgangs- en trilvenen (trilvenen) en H7140B - Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden). De soorten die profiteren van deze hydrologische maatregelen zijn H1016 - Zeggekorfslak, H1149 - Kleine modderkruiper, H1903 - Groenknolorchis, A021 - Roerdomp, A022 - Woudaap, A029 - Purperreiger en A119 - Porseleinhoen.

Indien het niet verplaatst wordt, zal het bedrijf op de huidige locatie voortgezet worden.

Gelet op bovenstaande uitwerking en weergave per zowel relevant Natura 2000-gebied als in algemene zin, de dusdanig lage stikstofdepositie van de bedrijven aan de Kerkdijk 164 in Westbroek en Achterweteringseweg 56 in Maartensdijk op de relevante Natura 2000-gebieden (anders dan Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen) en het toepassen van een reductiemaatregel variërend van 20% tot 30%, komen wij tot de conclusie dat aan het additionaliteitsbeginsel wordt voldaan.

Aanlegfase

De relevante emissies van stikstofoxiden (NO_x) en in beperkte mate ammoniakemissies (NH₃) tijdens de aanlegfase vinden plaats door de inzet van mobiele werktuigen tijdens de constructie ten behoeve van de realisatie van het project (de bouw van een jongveestal) en de verkeersbewegingen ten behoeve van de af- en aanvoer van materieel, materiaal en personeel. De aanlegfase wordt gerealiseerd binnen 1 jaar. In deze periode worden minder dieren gehouden dan in de beoogde situatie omdat de gebouwen waarin deze dieren gehuisvest worden nog gerealiseerd moeten worden.

Gebruiksfase

Wat betreft de aan de ammoniak- (NH₃) en stikstofoxide (NO_x) emissie gerelateerde stikstofdepositie in de uitgangssituatie (zie de in deze beschikking opgenomen tabel 1a en 1b) en de beoogde situatie (zie de in deze beschikking opgenomen tabel 2a en 2b) blijkt uit de AERIUS-verschilberekeningen dat in de aangevraagde situatie ten opzichte van de referentiesituatie op alle referentiedata sprake is van een gelijkblijvende of afnemende stikstofdepositie op de stikstofgevoelige habitattypen (zie bijlage 3 en 5 bij deze beschikking).

Conclusie bepalende fase

Omdat gedurende de bouw (aanlegfase) minder dieren worden gehouden dan in de beoogde situatie worden de emissies van stikstofoxiden in ruime mate gecompenseerd. De gebruiksfase is om deze reden de bepalende fase voor het bepalen van de effecten op stikstofgevoelige habitattypen in de Natura 2000-gebieden.

Beweiden

Uit de aanvraag blijkt (als gevolg van de toegepaste korting voor beweiden) dat de koeien in de beoogde situatie zullen worden beweid. De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft op 12 oktober 2022 met zaaknummer 202106903/1/R2 uitspraak gedaan dat het weiden van koeien geen negatieve gevolgen heeft voor de natuur als de toename van stikstofuitstoot van koeien in de wei weggestreept kan worden tegen een afname van de stikstofuitstoot doordat minder stalmest wordt uitgereden.

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State zet in bovengenoemde uitspraak uiteen op welke wijze de emissie van het weiden van vee kan worden beoordeeld:

1. De aanvraag moet een opgave van alle gronden bevatten die zullen worden beweid door het melkvee;
2. Het planologisch regime van de gronden, die zullen worden beweid, moet vanaf de referentiedatum (10 juni 1994) in kaart worden gebracht;
3. Als de aanvraag en beoordeling daarvan uitgaan van intern salderen met bemesten dan moeten deze verder inzicht bieden in hoeverre de activiteit waarmee intern gesaldeer wordt - in dit geval het bemesten - zal worden beëindigd of in omvang wordt aangepast;
4. Het planologisch regime moet sinds 2006 onafgebroken het gebruik als grasland toestaan;
5. Aangevoerd moet worden dat gronden werden bemest als deze op de referentiedatum feitelijk als landbouwgrond in gebruik waren.

Ad. 1 In bijlage 9 bij deze beschikking is een overzicht van alle percelen opgenomen die beweid worden in de beoogde situatie.

Ad. 2 Van de onderzochte percelen zijn de volgende bestemmingsplannen in kaart gebracht:

- Landelijk gebied 1972 Maartensdijk;
- Buitengebied Maartensdijk 2012.

Ten aanzien van vier percelen is gebleken dat er geen planologische toestemming is voor beweiden of bemesten. Deze percelen zijn in de berekening niet meegenomen in de referentiesituatie.

Ten aanzien van de overige percelen is er planologische toestemming voor het bemesten of het beweiden van vee.

Ad. 3 Onderzocht is of de percelen bemest mochten worden. De aanwendingsnorm van deze percelen bedraagt bij volledig maaien 320 kilogram stikstof voor 36,29 hectare zandgrond, 385 kilogram stikstof per hectare voor 3,93 hectare kleigrond en 300 kilogram stikstof per hectare voor 1,25 hectare veengrond en bij beweiden voor bovengenoemde hectaren 250 kilogram stikstof per hectare voor zandgrond, 345 kilogram stikstof per hectare voor kleigrond en 265 kilogram stikstof per hectare voor veengrond. Wanneer deze percelen voor beweiden worden opgegeven bij de jaarlijkse verplichte gecombineerde opgave van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) dan mag de maximale aanwendingsnorm voor volledig maaien niet meer gebruikt worden. De vier percelen genoemd onder punt 2 van deze opsomming welke niet bemest mochten worden zijn daarom in de AERIUS-verschilberekening als uitbreiding opgenomen.

Hiermee is inzichtelijk gemaakt dat de activiteit bemesten wordt beëindigd of in omvang wordt aangepast.

Ad. 4 De bestemmingsplannen laten het gebruik als grasland sinds 2006 onafgebroken toe met uitzondering van de voorgenoemde vier percelen onder punt 2 van deze opsomming.

Ad. 5 Controle heeft plaatsgevonden door het raadplegen van de kaarten van het Landelijk Grondgebruiksbestand Nederland (LGN) (www.lgn.nl). Het LGN3-bestand is gebaseerd op satellietbeelden uit 1995 en 1997 en de landbouwstatistieken van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). De bestanden LGN6 tot en met LGN2021 zijn onder andere gebaseerd op luchtfoto's

en de basisregistratie percelen waar gebruikers van grond hun gewas jaarlijks moeten registreren. De kaarten laten zien dat de percelen als landbouwgrond in gebruik zijn en zijn geweest, met uitzondering van de percelen 5, 9, 10, 13 en 14. Deze percelen, die niet als landbouwgrond in gebruik zijn geweest, zijn daarom in de beoogde situatie meegenomen in de AERIUS-verschilberekening.

Het aangevraagde weiden van koeien heeft geen significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden omdat de toename van stikstofemissie door het beweiden weggestreept kan worden tegen de afname van stikstofemissie door het minder bemesten. De percelen die in de AERIUS-verschilberekeningen zijn opgenomen en waarvan geen toestemming voor beweiden en bemesten in de referentiesituatie bestaat, veroorzaken gelet op de AERIUS-verschilberekeningen eveneens geen significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden.

2.5 Conclusie toetsing aan de vergunningsvoorwaarden

De stikstofdepositie in de aangevraagde (beoogde) situatie neemt in vergelijking met de referentiesituatie van de Kooijdijk 33 in Westbroek toe. Hiervoor worden mitigerende maatregelen genomen in de vorm van extern salderen met de locaties Kerkdijk 164 in Westbroek en Achterweteringseweg 56 in Maartensdijk. Omdat er daarnaast geen sprake is van overige significant negatieve effecten, achten we significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden uitgesloten.

Op grond van bovenstaande beoordeling concluderen we dat door de gelijkblijvende of afnemende stikstofdepositie en ook voor de overige effecten de aangevraagde activiteit gelet op de instandhoudingsdoelstellingen niet kan leiden tot een verslechtering van de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in de relevante Natura 2000-gebieden, en dat de activiteit geen significant verstrend effect kan hebben op de soorten waarvoor de gebieden zijn aangewezen.

3. Aanvullende informatie

3.1 Overeenstemming andere provincies

Deze besluitvorming heeft ook gevolgen voor de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden die in andere provincies liggen. Het ontwerpbesluit is op 25 oktober 2023 ter overeenstemming toegezonden aan Gedeputeerde Staten van de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Gelderland. Omdat binnen de gestelde termijn geen reactie is ontvangen, mogen we ervan uitgaan dat de genoemde provincies instemmen met dit besluit.

3.2 Zienswijze

Op 6 december 2023 ontvingen we een zienswijze van Van Hoof Advies ug namens Coöperatie Mobilisation for the Environment U.A. De zienswijze luidt samengevat:

1. De intrekking van de vergunning aan de Achterweteringseweg 56 in Maartensdijk conform artikel 6, eerste lid, van de Beleidsregels salderen hangt niet direct samen met de vergunningverlening aan de onderhavige locatie. De vergunning aan de Achterweteringseweg 56 in Maartensdijk is al meer dan 20 jaar geleden ingetrokken. Dit bedrijf bestaat niet meer en kan thans niet meer opgevoerd worden in het kader van een externe saldering.
2. In het ontwerpbesluit wordt met name de referentiesituatie van de saldonemer aan de Kooijdijk 33 in Westbroek gepresenteerd voor de Habitatrichtlijngebieden in tabellen. De referentiesituatie voor de Vogelrichtlijngebieden is veel lager, zoals gesteld op pagina 3 van het ontwerpbesluit (daar wordt 26,1

kilogram genoemd), maar wordt verder nergens uitgewerkt.

3. Ten aanzien van die zeer geringe referentiesituatie wordt er niet voldoende gesaldeerwd waardoor er per saldo een toename van stikstofdepositie zal ontstaan

We reageren hierop als volgt:

- Ad 1. Het bedrijf aan de Achterweteringseweg 56 in Maartensdijk was eigendom van de familie Lam en is, ten behoeve van de natuurontwikkeling van het Noorderpark, in 2002 geheel verplaatst naar de Kooijdijk 33 in Westbroek. Het betreft de voortzetting van een project op een andere locatie waarbij gekozen is voor extern salderen. Zodoende is de directe samenhang tussen beide locaties wel degelijk aanwezig. Deze directe samenhang volgt ook uit de overeenkomst van de provincie Utrecht en de eigenaar van (in eerste instantie de Achterweteringseweg 56 in Maartensdijk en momenteel) de Kooijdijk 33 in Westbroek, de heer W. Lam, van 27 maart 2002. Het document begint ook met: *“Overeenkomst inzake de bedrijfsverplaatsing...”*. In artikel 6, sub e, van hetzelfde document staat: *“er ten genoegen van de secretaris voor zorg te dragen, dat het bestaande bedrijfsgebouw, kadastraal bekend gemeente Maartensdijk, sectie K, nr. 1436 ged. blijvend aan gebruik voor de landbouw wordt onttrokken, alsmede aldaar eventueel nieuw te realiseren gebouwen.”*

Op dit moment is op de Achterweteringseweg 56 in Maartensdijk een rietdekkersbedrijf gevestigd. Om deze reden zijn in de AERIUS-berekeningen ook geen aan- en afvoerbewegingen en verwarmingsbronnen (CV) meegenomen ter saldering. Dit omdat er onzekerheid kan bestaan over de vraag of deze nog aanwezig zijn op de Achterweteringseweg 56 in Maartensdijk en benut worden ten behoeve van het rietdekkersbedrijf. Alleen de emissies van de dieren zijn meegenomen ter saldering omdat de agrarische activiteit moest stoppen.

Gelet op artikel 6, tweede lid, van de Beleidsregels Salderen 2024 dient de toestemming voor de saldogevende activiteit sinds de referentiedatum onafgebroken aanwezig te zijn geweest en nog altijd te worden uitgevoerd tot het moment van intrekking of wijziging van de toestemming van de saldogever of tot het moment van het sluiten van een overeenkomst tussen de saldogever en de saldo-ontvanger met het oog op de saldo-ontvangende activiteit. De overeenkomst is gesloten op 27 maart 2002, voordat het bedrijf verplaatst is. Daarmee is voldaan aan artikel 6, tweede lid, van de Beleidsregels Salderen 2024. Er had achteraf gezien beter direct een natuurtoestemming aangevraagd kunnen worden, maar dit was in die tijd nog niet zo vanzelfsprekend.

- Ad 2. Het klopt dat de referentie voor de Vogelrichtlijngebieden lager is dan de referentie voor de Habitatrichtlijngebieden.

De Habitatrichtlijngebieden zijn aangewezen op 7 december 2004. Op deze datum was het bedrijf al verplaatst van de Achterweteringseweg 56 in Maartensdijk naar de Kooijdijk 33 in Westbroek. De referentie voor de Habitatrichtlijngebieden betreft de vergunning van 26 juni 2001 met een emissie van 1.210,3 kg NH₃.

De referentie voor de Vogelrichtlijngebieden gaat terug tot 10 juni 1994 en betreft alleen het bemesten op het perceel dat nu de huiskavel is en dat in de beoogde situatie aan het erf is toegevoegd en niet meer wordt bemest. Dit was tot voor de verplaatsing in 2002 grasland. Dit betreft een perceel met een oppervlakte van 1,22 hectare en een bijbehorende emissie van 26,1 kg NH₃.

In het ontwerpbesluit is in de alinea voorafgaand aan tabel 1a per abuis een verschrijving opgetreden, hetgeen wellicht tot een misverstand heeft geleid. Daar stond dat de referentie voor de onttrekking aan het bemesten van het perceel dat nu de huiskavel is en in de beoogde situatie aan het erf is toegevoegd voor de Habitatrichtlijngebieden zou gelden, maar dit moet de Vogelrichtlijngebieden zijn. Dit is in dit definitieve besluit aangepast.

Indiener geeft aan dat nergens gemotiveerd wordt hoe tot de emissie van 26,1 kg NH₃ gekomen is. Dit wordt echter aangegeven onder Ad. 3 op pagina 2 van bijlage 9 bij deze beschikking en is eveneens te herleiden uit de tabel op pagina 25 van dezelfde bijlage.

- Ad 3. Indien de Achterweteringseweg 56 in Maartensdijk niet als referentie wordt meegenomen, is er inderdaad sprake van een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. De Achterweteringseweg 56 in Maartensdijk kan echter, zoals onderbouwd en aangegeven, wel degelijk worden meegenomen als referentie.

Gelet hierop zijn we van oordeel dat de zienswijze geen aanleiding geeft tot wijziging van het ontwerpbesluit.

3.3 Wijzigingen ten opzichte van het ontwerpbesluit

Er zijn een aantal tekstuele verduidelijkingen aangebracht en actualiteiten verwerkt.

Op 5 november 2023 en 14 december 2023 hebben er twee updates van AERIUS Calculator plaatsgevonden. De AERIUS-berekeningen zijn daarom met de nieuwste versie opnieuw doorgerekend en het rekenjaar is aangepast naar 2024. Er zit geen verschil in de uitkomsten van de berekeningen die gebruikt zijn voor het ontwerpbesluit en deze nieuwe berekeningen.

Er zijn wijzigingen aangebracht vanwege de inwerkingtreding op 27 februari 2024 van de Beleidsregels Salderen 2024 en de daarin in artikel 6, tiende lid, opgenomen verwijzing naar (het Besluit emissiearme huisvesting zoals opgegaan in) artikel 4.818, 4.819 en 4.820 van het Besluit activiteiten leefomgeving.

In de alinea voorafgaand aan tabel 1a is vanwege een eerdere verschrijving eenmaal 'Habitatrichtlijngebieden' aangepast in 'Vogelrichtlijngebieden'.

In de alinea voorafgaand aan het kopje Afstandsgrens is vanwege een eerdere verschrijving eenmaal 'Vogelrichtlijngebieden' aangepast in 'Habitatrichtlijngebieden' en vervolgens eenmaal 'Habitatrichtlijngebieden' aangepast in 'Vogelrichtlijngebieden'.

In de alinea voorafgaand aan het kopje Aanlegfase is vanwege een eerdere verschrijving eenmaal '10%' aangepast in '20%'.

De adviezen van de Ecologische Autoriteit naar aanleiding van de natuurdoelanalyses voor de Natura 2000-gebieden Botshol en Rijntakken zijn verwerkt.

Deze wijzigingen ten opzichte van het ontwerpbesluit hebben niet geleid tot een andere uitkomst van onze beoordeling en conclusie.

3.4 Beroep

Indien u zich niet kunt verenigen met dit besluit kunt u een beroepschrift indienen bij de Rechtbank Midden-Nederland, Sector bestuursrecht, postbus 16005, 3500 DA Utrecht. Hiervoor zijn griffierechten verschuldigd. De termijn voor het indienen van een beroepschrift bedraagt zes weken en vangt aan na verzending.

Het beroep kan worden ingesteld door:

- belanghebbenden;
- niet-belanghebbenden die tijdig hun zienswijze over het ontwerpbesluit naar voren hebben gebracht of geen zienswijze naar voren hebben gebracht maar die dat redelijkerwijs niet kan worden verweten.

Het besluit wordt onherroepelijk nadat de termijn voor het indienen van een beroepschrift ongebruikt is verstreken. Het instellen van beroep schorst de werking van het besluit niet. Indien onverwijld spoed dit vereist, kunt u naast het instellen van beroep een verzoek om een voorlopige voorziening indienen bij de voorzieningenrechter van de Rechtbank Midden-Nederland, Sector bestuursrecht, postbus 16005, 3500 DA Utrecht. In dat geval treedt het besluit niet in werking voordat op dit verzoek is beslist. Griffierechten zijn hiervoor opnieuw verschuldigd. Titel 8.3 van de Algemene wet bestuursrecht is van toepassing.

3.5 Inzage in en verzending van dit besluit

Vanaf 11 maart 2024 tot en met 18 april 2024 is dit besluit op www.officielebekendmakingen.nl in te zien. Daarnaast is dit besluit en de daarbij behorende stukken, gedurende die periode, in te zien in Het Provinciehuis van de provincie Utrecht op de Archimedeslaan 6 in Utrecht. Inzage kan op elke werkdag van 9:00 uur tot 16:00 uur nadat u hiervoor telefonisch een afspraak gemaakt heeft met het Servicebureau van Team Vergunningverlening Natuur en Landschap via 030 258 91 11.

Het besluit en de daarbij behorende stukken kunnen we op verzoek ook digitaal toezenden. Stuur daarvoor een verzoek naar het Servicebureau van Team Vergunningverlening Natuur en Landschap via servicebureau@provincie-utrecht.nl of via 030 258 9111. Vermeld daarbij het zaaknummer.

De provincie hecht veel waarde aan een goede samenwerking en bevordert dat de verschillende overheidsinstanties zo veel mogelijk gecoördineerd optreden. Informatie-uitwisseling is daarom belangrijk. We verzenden dit besluit aan de aanvrager en een afschrift van dit besluit aan:

- Van Dijke O.G. (adviseur);
- W. Lam en T.J. Lam van Ekris (mede belanghebbende);
- Van Hoof Advies ug;
- Gemeente De Bilt;
- RUD Utrecht;
- Provincie Noord-Holland;
- Provincie Zuid-Holland;
- Provincie Gelderland;
- RUD Utrecht.

3.6 Andere ontheffingen, vergunningen of toestemmingen

Het kan zijn dat u voor uw project of wijziging in de bedrijfsexploitatie ook andere ontheffingen, vergunningen of toestemmingen nodig heeft op grond van andere wetten of verordeningen. Bijvoorbeeld wanneer een gebied beschermd is op basis van een bestemmingsplan/omgevingsplan of de Algemene plaatselijke verordening. We raden u dan ook aan om hierover zo snel mogelijk contact op te nemen met de gemeente waarin het bedrijf ligt.

Heeft u vanuit het bestemmingsplan/omgevingsplan of de Algemene plaatselijke verordening toestemming nodig voor de wijziging in de bedrijfsexploitatie? Dan kunt u pas beginnen met het uitvoeren van de wijziging als u alle toestemmingen ontvangen heeft. Neem voor meer informatie hierover contact op met uw gemeente en/of regionale uitvoeringsdienst.

Heeft u een vraag over dit besluit? Neem dan contact op met het Servicebureau van Team Vergunningverlening Natuur en Landschap via servicebureau@provincie-utrecht.nl en 030 258 91 11.

Wanneer u contact opneemt, geef dan het zaaknummer van de aanvraag door (dit zaaknummer vindt u bovenaan dit besluit). Dan kunnen we u zo snel mogelijk helpen.

Hoogachtend,
namens Gedeputeerde Staten van Utrecht,

ValidSigned door
op 07-03-2024

Mevrouw drs. ing.
Teamleider Vergunningverlening Natuur en Landschap

Bijlage 1

Voorschriften en beperkingen

1. De aanvraag met de daarbij behorende bescheiden maakt deel uit van de vergunning. De bedrijfsvoering mag de in de aanvraag en de berekeningen gehanteerde omvang van bedrijfsactiviteiten en daaraan gerelateerde jaarlijkse stikstofemissies van NO_x of NH₃ niet overschrijden. Indien er aanwijzingen zijn dat deze wel dreigen overschreden te worden, dienen onmiddellijk passende maatregelen genomen te worden.
2. Op de planlocatie mogen uitsluitend dieraantallen binnen de aangegeven diercategorie in de daarvoor ingerichte huisvestingssystemen worden gehouden zoals weergegeven in de in deze beschikking opgenomen tabel 2a en activiteiten worden verricht zoals weergegeven in de in deze beschikking opgenomen tabel 2b.
3. De vergunninghouder moet een registratie/administratie bijhouden, voor zover dit niet al voortvloeit uit andere wettelijke verplichtingen, over het gebruik van en het type huisvestingssysteem of systemen en/of aantallen en soort dieren per huisvestingssysteem en daarbij behorende RAV-codes lopende het kalenderjaar en het voorafgaande kalenderjaar.
4. De vergunninghouder dient minimaal twee weken voor aanvang van de verbouw/nieuwbouw van stal(len) door te geven dat dit aanstaande is aan de handhavende instantie via handhaving-wnb@rudutrecht.nl.
5. Deze vergunning treedt niet eerder in werking én mag niet eerder worden uitgevoerd dan wanneer de saldogevende activiteiten van de locaties Kerkdijk 164 in Westbroek en Achterweteringseweg 56 in Maartensdijk feitelijk zijn beëindigd, deze vergunning en het intrekingsbesluit ten aanzien van de saldogevende activiteit van de locatie Kerkdijk 164 in Westbroek onherroepelijk zijn geworden en een melding Activiteitenbesluit milieubeheer is gedaan ter beëindiging van de saldogevende activiteit van de locatie Kerkdijk 164 in Westbroek waarin is verzekerd dat deze saldogevende activiteit niet bij een nieuwe melding of vergunningaanvraag als referentie kan dienen.
6. Een afschrift van het door het bevoegd gezag afgegeven intrekingsbesluit en van de acceptatie van de melding wordt verzonden naar servicebureau@provincie-utrecht.nl of Provincie Utrecht, Domein Leefomgeving, Team Vergunningverlening Natuur en Landschap, Postbus 80300, 3508 TH Utrecht.

Bijlage 1: Voorschriften en beperkingen

Bijlage 2: AERIUS-berekening beoogde situatie RwgFfA8QGg1E, 22 februari 2024

Los bijgevoegd

Bijlage 3: AERIUS-verschilberekening RstTXC73U3tm, 22 februari 2024

Los bijgevoegd

Bijlage 4: AERIUS-verschilberekening bijlage randeffecten RstTXC73U3tm

Los bijgevoegd

Bijlage 5: AERIUS-verschilberekening Rtbgt11Gf8p7, 22 februari 2024

Los bijgevoegd

Bijlage 6: AERIUS-verschilberekening bijlage randeffecten Rtbgt11Gf8p7

Los bijgevoegd

Bijlage 7: Beoordeling randeffecten aanvraag Wnb Kooijdijk 33 in Westbroek

Los bijgevoegd

Bijlage 8: Milieutekening beoogde situatie, 9 december 2022kenmerk

Los bijgevoegd

Bijlage 9: Beoordeling percelen t.b.v. beweiden/bemesten

Los bijgevoegd